

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 49/50 (105/106).

10. detsembril 1923 a.

III. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
poole aastas 400.—
veerand aastas 200.—

Üksik number maksab Mk. 20.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.

Awatud kell 1/9—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek. Mk. 3000.—	1/4 lehek. Mk. 800.—
1/2 1500.—	1/8 400.—
1/3 1000.—	1/16 200.—
1/32 lehek. Mk. 100.—	

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkasst nr. 338
Jooksew arwe Eesti panga Tall. osak. nr. 543

Sisu:

1) W. Smetanin, Linnawolikogu walimiste seaduse tehnilised puudused. 2) J. Anderson, Wördlewad jooned praeguse makswa tolliseaduse ja uue Eesti tolliseadustiku wahel. 3) A. Liit, Kuriteod ja nende jälgimine. 4) Ülewaade abielu lahutamisest ja uude abielu astumisest Ew.-Lutheri usu kirikus. 5) Dr. Schneickert, Rahwuswaheline politseibüroo. 6) K. Mikfeldt, Õigusteadusest. 7) Esperanto alalt. 8) Ametlik osa. 9) Kirjadest toimetusele. 10) Kirjanduse alalt. 11) E. Engelbrecht, Kerjajad ja kuritegewus ja mitmesugust. 12) Kuulutused.

Linnawolikogu walimiste seaduse tehnilised puudused.

Tallinna linna statistika büroo juhataja W. Smetanin.

Nagu teada toimetatakse meil linnawolikogude walimisi 15. apr. ja 3. juunil 1917 a. Wene Ajutise Walitsuse poolt antud seaduse põhjal ühes muudatustega, mis Eesti Wabariigi Walitsuse poolt ajutise walitsemise § 12-a korras 6. septemb. 1920 a. wastu wõetud ning „R. T.“ nr. 147/148 — 1921 a. wälja kuulutatud. Peale selle on ka makswad need Wene siseministeeriumi poolt walimise seaduse käsitamiseks wälja antud juhatuskirja üksikud p. p., mis põhimõtteliselt E. W. Walitsuse poolt tehtud muudatustega kokkukõlas on. Nii siis on linnawolikogu walimised rajatud kahele alusele: seadusele, kus kõik walimistega seotud põhimõttelised küsimused otsustatud peaksid olema ja juhatuskirjale, kus seaduse nõudmise tehnilist elluwijumise küsimust käsitatakse. Kuid tegelikult leiame, et terwe rea põhimõtte-

liste küsimuste otsustamine pole seaduses ette nähtud, waid juhatuskirjas, kuna wiimases aga jälle täiesti puudub rea küsimuste lähem seletus ja juhatus, mille üle seaduses ainult üldistes lausetes räägitakse. Sellepärast oleks esimeses järjekorras tarwilik läbi wiia, et kõikide põhimõtteliste küsimuste lahendamine koonduks seadusesse, kuna puhttehniliste küsimuste otsustamine ning seletuse andmine seaduse käsitamise kohta juhatuskirja mahutataks.

Asudes nüüd walimise seaduse ja juha-

Kellade, kuld- ja hõbeasjade kaupl. ja parandustööd.

Spetsiaal töõjõud, hinnad wõistlemata odawad. Töö täieliku wastutuse all. W. Karja tän. nr. 2.

Austusega **P. Eichelmann.**

Ostan kulda ja hõbedat.

20452

tuskirja sisulisele läbiwaatamisele, peab kõige pealt seaduse § 3 juures peatuma. See seaduse § loob nii laialdase võimaluse walimisest osawõtmiseks, et õieti walimise tsensusest siin raske on kõneleda. Need laused, milledega walimise õigus defineeritud, on nii weniwa mõistega, et linnawolikogu walimised, mis ju kohalikkude elanikkude esituse moodustamine, on nende hurwide kaitsmiseks ja hea käekäigu tõstmiseks, wõiwad oma põhimõttelist sisu täiesti kaotada ja kohalikkude elanikkude asemele wõiksid walijateks koonduda elemendid, kelledel, kas poliitilise ehk mõne muu huwi pärast kohalikkude elanikkude huwidele wastu töötamine kasulik on. Niisuguseid antikommunaal jõudusid on võimalik seadusega kokkukõlas suuremal arwul ja kergesti koondada, et nad ka kaaluwas arwus kohalikkude elanikkude esituseks linnawolikogusse walitud wõiwad saada. Missuguseid soowimatuid tagajärgi lahkumine kohalikkude elanikkude tõsiste eluhuwide ja nende pseudoesituse tegewuse wahel anda wõib, ei ole raske enesele ette kujutada. Igatahes on kindel, et sarnasel „esitusel“ kohalikkude elanikkude üldised huwid wõõrad on; tema tegewus rajatakse egoistilisele omakasu tagaajamisele, mis omakord üldisele korrupsioonile teed walmistab. Walijates loob see aga pessimistlist ja äärmist oppositsioonilist meeoleolu.

Kuid waatleme lähemalt ja üksikasjaliselt § 3 tingimusi. „Walimisõigus on mõlemast soost Eesti W. kod., kes walimiste nimekirjade kokkuseadmise ajaks 20 aastat wanaks saanud.“ öeldakse selles § ja juhatuskirjas lisatakse sellele juurde — „walija wanadus peab nimekirjade kokkuseadmise alguseks olema 20 aastat.“ Kui iga linn oma heaksarwamise järele nimekirjade kokkuseadmise alguse päewa kindlaks määrab, wõiwad kaunis omapärased juhtumised ette tulla. Nii, näiteks, teatud walija, kellel kahes kohas walimise tsensus on — ühes elamise: teises teenistuse tõttu — ei saa aga ühes oma õigust teostada, sest et ta weel noor on, kuna teises kohas tema wanadus walimistest osawõtmiseks takistuseks ei ole, ehk küll mõlemas kohas walimisi ühel ja sel samal ajal toimetatakse. Niisuguse ebaloomuliku nähtuse wõiks kõrvaldada sel wiisil, et ka linnawolikogu, nii kui Riigikogu walimistel ja rahwahääletamisel wanaduse piiriks 1. walimiste päewa määratakse, enne kui

siseministeerium ühes nimekirjade kokkuseadmise lõpu päewaga ka selle töö alguse kindlaks määraks, kus juures nende kahe tähtaegade wahel oleks 30—45 päewa. Edasi, § 3 põhjal on walimise õigus weel niisugustel E. W. R. kodanikkudel, kelledel „linnas kodune sissesead“ on. Rääkimata sellest, kui wõrd soowimatu ja otstarbetu on linnawolikogude walimistel piiramata ulatuses lubada juhuslikkude jõudude mõju awaldamist walimiste tagajärgede peale, on seaduse lause iseendas niisugune mõistatusline, et selle tarwitamine walimise praktikas wõiks lugemata arwu sekeldusi tekitada. Mis tuleb õieti mõista „koduse sissesead“ all? Kus tuleb piiri tõmmata häda tarwilikkude ja mugawuse asjade wahel? Missugusele seisukohale tuleb üldiselt asuda selle küsimuse lahendamisel? Kas on, näituseks, konkreetset wõetud üks woodi ja tool — „kodune sissesead“. Aga woodi üks? Aga üks tool? Missuguseid tõendusid peab walija nimekirjade kokkuseadwale asutusele ette näitama, et temal „kodune sissesead“ on ja — kui tooli ja woodit sarnaseks lugeda, — siis millega nende olemasolu tõendada? Olen ette toonud ainult mõned küsimused, mis praktikas tekkida wõiwad, kuid igatahes peab otsusele jõudma, et niisugune „tsensus“ äärmiselt ebakohane on ja seda tuleb tingimata uues seaduses maha kustutada. Senini ärapeetud walimistel nimelt 1917, 1919 ja 1921 a. a. ei ole mitte ükski kodanik nõudnud enese üleswõtmist walijate nimekirjadesse „koduse sissesead“ põhjal. Ka käesolewatel walimistel pole keegi niisuguse nõudmisega esinenud. Teoreetiliselt wõetud, wõib olla, on kodusel sisseseadel ikkagi mingisugune tähendus, kuid praktilisest küljest on see täitsa wäärtusetu ja otstarbetu. Edasi on samas paragrahwis öeldud, et walimise õigus on ka nendel E. W. kodanikkudel, kes „linnas teenistuses“, „wõi neil on mingi muu kindel linnaga ühenduses seisew amet“. Kõige pealt pean tähendama, et wiimane sõna ei ole mitte täpselt wenekeelest eestikeelde ümber pandud; wene keeles on öeldud „занятіе“, mida wõiks õigem ümber panna „tegewus“ aga mitte „amet“, nii kuidas ümberpanekus leiame. Need seaduse laused, mis teenistusest ja kindla linnaga ühenduses seiswast tegewusest räägiwad on linna alaliste elanikkude eluhuwidele kõige kardetawamad, iseäranis aga wiimane. Kui seda tsensust laialises mõt-

tes — ja teisiti on ka võimata — seletada, siis viib see, nagu juba algusel tähendasin, linnawolikogu walimiste põhimõttelise aluse ja otstarbe täielikule eitamisele välja. „Kindel linnaga ühenduses seisew tegewus“ (amet) on esiteks kõigil, linna ümbruskonnas, keskmiselt 50 wersta raadiuse piirkonnas elutsewatel talupoegadel, kes linna turul oma põllu saadusi käiwad müümas ning sellega oma elu ülespidamiseks suurema osa raha teeniwad; teiseks, sõjawäe üksustel, kellede asukoht wäljaspool linna, kuid kes teenistuse kohuste täitmiseks tihti linnas käiwad; kolmandaks laewameestel, kes linna küttega ehk muuga warustawad jne. Ühe sõnaga piiri ära määrata, kus algab „kindel“ ja kus lõpeb „mitte kindel“ linnaga ühenduses seisew tegewus, on wäga raske. Kui nüüd selle tsensuse tarwitamist endistel walimistel waatame, siis wõib selleks kaht woolu märgata. Üks wool awaldas ennast 1917 a. augusti kuul Tallinna linnawolikogu walimistel, kus sõjawäe esitajad nõudmise esile tõid, et walimistest osa wõtta wõimaldataks kõigile Tallinna ümbruskonnas wiibiwatele sõjawäeüksustele, sest wiimased käiwad tihti linnas wahiteenistust pidamas ja seega rahuldawad nad § 3 nõudmist „kindla, linnaga ühenduses seiswa tegewuse“ suhtes. Nagu teada, oli kõikide walimistega seotud tööde juhtimine Tallinnas. „Walimise Komitee“ käes — asutuse, mis seaduses küll ettenähtud ei olnud, kuid mida Tallinna linnawolikogu, aja wooludega rehkendades, leidis otstarbekohase olewat ellu kutsuda. Moodustati „Walimise Komitee“ linnawolikogu liikmetest ja „töölise ja soldatite nõukogu poolt walitud esitajatest“. Tähendatud sõjawäe esitajate nõudmine oli selles komitees harutamisel. Wiimane leidis, et ehk sellel nõudmisel küll juriidiline alus ei puudu, kuid siiski selle rahuldamine ei ole otstarbekohane, ning tuges oma „rewolutsioonilisele autoriteedile“, lükkas nõudmise tagasi. Praegustel linnawalitsustel puudub aga niisugune „rewolutsiooniline autoriteet“ ja neil on wõimalik nimekirjadesse üleswõtmise nõudmisi ainult juriidilisest küljest arwustada; nende otstarbekohasusest tuleb neil aga täiesti waikida ning passiivselt pealt waadata, kui kohalikkude elanikkude huwidele seaduslisel alusel wastu töötatakse. Iseäranis raskeks wõib wäiksemate linnade linnawalitsuse seisukord muutuda just sõjawäe walimistest osawõt-

misega, sest § 11 põhjal lisatakse kodanliste walijate nimekirjadele juure „wäejagude poolt kokkuseatud ja nende poolt järelewaadatud nimekirjad, isikute kohta, kes wäeteenistuses seisawad ja kellel walimistest osawõtmise õigus on“. Küsimuse otsustamine, missugustel sõjawäe üksustel on „kindel linnaga ühenduses seisew tegewus“ ja missugustel seda ei ole, oleneb täiesti wastawate sõjawäe wõimude heaksarwamisest. Linnawalitsustel aga nende nimekirjade kontroleerimise õigust ei ole ja kuigi seda katsuks teha, siis ettekäände all, et sõjawäe üksuste liikumine on sõja saladus, wõiks niisugust kontrolli katset täiesti paraliseerida. Kui sõjawäe ja linnawalitsuse wahelikord mitte hea ei ole, siis wõib ka niisugusi walimisi sõjawäe abil läbi wiidud saada, et linnawolikogusse pääsewad, mitte kohalikkude elanikkude esitajad, waid just wastuoksa, nende huwidele wastutõtajad.

Teine wool awaldus järgmistel Tallinna linnawolikogu walimistel, ning sellega, et kodanikkudest, kas teadmatuse, wõi — mis kõige tõenäolisem — lihtsalt sellepärast, et kohalikkude walimiste wastu tunnewad loomulikult huwi ainult kohalikud elanikud — tsensuste, nagu „koduse sisse-seade“, „teenistuse“ ehk „kindla linnaga ühenduses seiswa tegewuse“ põhjal keegi (eraisikutest) ei ole enese üleswõtmist nimekirjadesse nõudnud. Mis käesolewatesse walimistesse puutub, siis on asjaolud wähe muutunud; teenistuse tsensuse põhjal on ennast nimekirjadesse lasknud üleswõtta kümmekond kodanikke. Kuid üldist pilti muudab see wähe. Igatahes wõib aga wäidata, et need tsensused, olles abstrakt teoreetilise mõtte sünnitused ja wõib olla olid nad omal ajal ka ilusad poliitilised sheetid, — on meie tegeliku elu poolt seni aksepteerimata jäetud. Kuid meie poliitilise elu arendamisega ja selle „amerikaniseerimisega“, wõiwad nad hädaohtlikuks saada. Sellepärast arwan, et täitsa põhjendatud on, kui § 3-as kõik tsensused, peale wanaduse ja elamise tsensuse, maha kustutataks, seal juures tähendades, et walimise õiguse annab ainult alaline elamine linnas, aga mitte juhusline ja ajutine seal wiibimine.

Alalise elamise tsensuse ülesseadmise eeldab aga alaliste elanikkude registri pidamist linnawalitsuste juures, mida praegu meil weel ei ole, kuid mille ellu kutsumisele lähemas tulewikus asuma peame, sest registri wajadus on tingitud mitte üksi wa-

lijate nimekirjade kokkuseadmise huwidega, waid ka muude linnawalitsuste ülesannete teostamisega.

Iseäranis terawalt annab aga alaliste elanikkude registri puudumine ennast § 5 nõudmiste täitmise juures tunda. Praeguse olukorra juures on meil ja iseäranis suuremates linnades, nende isikute mitte nimekirjadesse üleswõtmine, kes selles § ettenähtud kohtulikkude karistuste osalisteks saanud, mis neilt ajutiselt walimise õiguse ära wõtawad, wõimata läbi wiia; niisamuti on wõimata ka kord üleswõetud isikuid mainitud põhjusel maha kustutada, sest nende kohta ei ole linnawalitsustel mingisugust korralikku materiaali tarwitada. Oletades, et üle riigi kõikides linnades sarnaseid kohtu poolt karistatud isikuid 30.000 ümber leidub (arw, mis ligikaudselt tõele wastab), ja kui arwata, et Tallinna peale ainult üks kolmandik sellest arwust langeb, ning nendest 50% walimistest osa wõtawad, nimelt 5000 ümber, siis, arwesse wõttes, et walimise jagaja Tallinnas 400—500 on olnud, wõib ütelda, et umbes 10 wolinikku on niisuguste isikute häältega walitud. Arusaadaw, et niisugune olukord ebaloomulik on, kuid seda kõrwaldada on ainult siis wõimalik, kui iga isiku kohta, kes § 5 tähendatud kohtuliku karistuse alla on langenud, kohtud pärast otsuse seaduslisse jõusse astumist, teataksid tema alalise elukoha omawalitsuse asutusele elanikkude registris äramärkimiseks ja walijate nimekirjadest mahakustutamiseks.

Arusaamatusi walimiste juures on tekki-

nud ka § 4 p. 2 lause seletamise juures. Selles p. on öeldud, et linnawalimistest osa ei wõi wõtta „pimedad, kurtummad ja pillajad, kui nad eestkostmise all on“. Ei ole selge, kas on eestkostmise all olemine mõeldud ainult pillajate kohta, wõi on see ka pimedate ja kurtummade kohta maksew. Sellepärast tuleks uues seaduses seda p. selgemalt redigeerida.

Liiga keeruliseks on tehtud nimekirjade parandamise ja täiendamise protseduur § 10 põhjal. Lihtsustamise suhtes oleks soowitaw, et linnawalimistel nimekirjade parandamine ja täiendamine sünniks samuti lihtsalt ja otstarbekohaselt kui Riigikogu walim. seaduses § 12-es ettenähtud. Peale selle tuleb weel selle peale tähelepanu juhtida, et wäepäewane tähtaeg nimekirjade läbiwaatamiseks ja parandamiseks liiga lühike on, sest selle aja jooksul ei suuda laiema elanikkude ringkonnad sarnase nimekirjade parandamise wõimaluse ja tarwiduse üle üldsest teadagi saada. Sellepärast oleks tungiwalt soowitaw, et see tähtaeg saaks pikendatud. Seaduses tuleks ära tähendada, et nimekirjade paranduse ja täiendamise tähtaja lõpu termiin on kaks nädalat enne walimist.

Nimekirjade teistkordne wäljapanemine, mis § 11 ettenähtud, on täiesti üleliigne. Selle § lõpus ettenähtud sõjawäe nimekirjade esitamise aega wõiks kindlaks määrata kahe nädala peale enne walimist. Ühtlasi tuleks aga ka linnawalitsusele õigus jätta sõjawäelaste nimekirju kontrollleerida.

(Järgneb.)

Wõrdlewad jooned praeguse makswa tolliseaduse ja uue Eesti tolliseadustiku wahel.

Kokku seadnud Piiriwalwe Staabi ülema k. t. J. Anderson.

(2 järg.)

Peale otsekohese tegewuse tolliasutuses ja selle piirkonnas teostawad tolliametnikud tolli järelwalwet ka wäljaspool seda piirkonda. Nii wõiwad nemad salakaubitsemise ärahoidmiseks tollidirektori korraldusel kaubanduslistes ja tööstuslistes ettewõtetes järelwaatamisi toime panna; nendes ettewõtetes ja ladudes leiduwaid kaupsid kaubaraamatutega ja dokumentidega wõrrelda ning kinni pidada sarnaseid wäljamaa kaupsid, millel puudub seaduslik tollimärk ehk mis wastawates tollidokumentides üles mär-

kimata on. Sarnane wäljaspool tollipiirkonda toimetataw järelwalwe peab sündima tingimata politsei esitajate juuresolekul, kus juures läbiotsimisi eramajades ja eluhoonetes salakauba awalikukstegemise otstarbel toime wõib panna ainult üldises, kriminaal-kohtupidamise seaduses ettenähtud korras.

Seda tolliseadustiku osa Wene tolliseadusega wõrreldes peab tähendama, et kõik meie seadustikus nimetatud tolliasutuste õigused ka Wene tolliseaduses paragrahw 1105 alates enam-wähem sar-

nased ette olid nähtud. Nagu eelpool öeldust selgub, ei kuulu sarnane tolli järelwalwe teostamine väljaspool tollipiirkonda mitte tolliasutuste harilikku ülesannete hulka, waid on erakorraline nähtus, nagu seda iga läbiotsimine juba isenesest on, ja mida tolliametnikud ette wõtawad ainult oma kõrgema ülemuse, tollidirektori, korraldusel ja politseiametnikkude juuresolekul.

Üksikute tolliametnikkude õiguste ja kohuste juure üle minnes peab ära märkima, et siin peaaugaltollidirektori õigused ja kohused üldjoontes kindlaks on määratud (§§ 22—32). Nendest paragrahwidest selgub, et tollidirektori õigused ja kohused wastawad teiste peawalitsuse ülemate õigustele ja kohustele ja, et tema ülesanded ka tolliasutuste juhatuses ja järelwalwes, nii tollitegewuse kui ka majanduse alal tegelikud peawalitsuse ülema ülesanded on. Küsimustes, mis tolliseadustiku ehk tolliasjade kohta käiwate Wabariigi Walitsuse määruste seletamisesse, täiendamisesse ja muutmisesse puutuwad ja nagu alguses § 2 öeldud, tollikomitee wõimkonda kuuluwad, wõib tollidirektor oma wõimuga ja omal wastutusel korraldusi teha, kui seda nõuab asja rutuline iseloom; oma sarnasest tegewusest peab aga tollidirektor wiibimata rahaministrile ette kandma. Ka on tollidirektoril õigus teatud tingimistel tollist wabastada üle piiri wiidawaid, kingitud asju ja ümberkolijate majakraami, kui nende pealt wõetaw tolli summa ei tõuse esimesel juhtumisel üle 10.000 ja teisel üle 50.000 marga igal üksikul korral. Wene tolliseaduses wastawat kohta lehitsedes, näeme, et tollidirektori peale on pandud ka osalt endise Wene tolliringkonna ülema kohused. Tolliülemad on otsekohesteks tolliasjade juhatajateks koha peal ja wastutawad kõikide nende süü läbi riigile ehk eraisikutele tekkinud kahjude eest (§ 33). Ka teised iseseiswatel kohtadel asuwad tolliametnikud kannawad wastutust oma isiklikkude tegude ja korralduste eest, mille tõttu aineline wastutus riigile ehk eraisikutele nende ametnikkude mitte õige ehk seaduswastase teguwiisi läbi tekkinud kahjude eest esimeses järjekorras nende peale langeb.

Tollidirektori peawad nõndanimetatud tolliwalwurid, kes isesugust wormi kannawad ja laskeriistaga warustatud on; kõik teised wälisraamatu kohustusi täitwad tolliametnikud kannawad

ainult wastawat wormimütsi ja on tarbekorral laskeriistaga warustatud (§§ 36 ja 37). Kõikidel tolliametnikkudel ja teenijatel on keelatud, samuti kui teistel riigiteenijatel, osa wõtta ärilisest tegewusest, eriti weel aladel, mis nende otsekohestega kokku puutuwad (§ 38).

Töökord tolliasutustes on ära tähendatud §§ 39—41 ainult kõige üldisemalt, kuna üksikasjaliku asjaajamise korra kindlaks määramine ja kokkukõllasse wiimine üksikute asutuste wahel tollidirektori ülesandeks on. Tolliasutuste poolt wõetawate maksude hulka, peale tollitariifi järele wõetawa tolli, kuuluwad weel: 1) lisatoll, mille wõtmine kaubaomaniku ebakorralikkuse tagajärjel sünnib; 2) ladumaks kaupade hoidmise eest; 3) maks kaupade tollimärkide warustamise eest; 4) maks laewa sõidulubade (laewapasside) eest; 5) kantseleimaks, mida wõetakse eriliste „Riigi Teatajas“ wäljakuulutatud takside järele; 6) maksud tolliametnikkude komandeerimise eest väljaspool tolliraiooni, ületunni tööde eest jne.; 7) maks blankettide eest, mis tolliasutustest wälja antakse eraisikutele ja asutustele ja 8) trahwimaksud. Peale ülesloetud maksude wõib tolliasutuste peale panna ka teiste riigimaksude wõtmist, mis tollitegewusega ühenduses on (§ 42 ja 43). Sellega lõpeb käsitatawa uue tolliseadustiku esimene peatükk.

Uue Tolliseadustiku teine peatük (jagu) käsitab kaupade sisse- ja wäljawedu ülepiiri ja wastab umbes Wene tolliseaduse teise jao esimesele poolele ja kolmandale jaole, milledest esimene käsitab kaupade sissewedu ja teine nende wäljawedu. Selle peatüki algusesse mahutatud üldiste määruste järele on kaupade ja asjade sissewedu wäljamaalt ning nende wäljawedu wäljamaale ükskõik missugusel teel lubatud üleüldiselt ainult niisuguste piiripunktide kaudu Eestis, kus olemas on kaupade läbilaskmiseks wolitatud tolliasutused (§ 44). Niisugustes piiripunktides, kus tolliasutused puuduwad, wõib rahaminister sellekohasel kokkuleppel siseministriga, ilma tollita ehk wähesse tolliga sisse- ja wäljaweetawaid kaupaid ning reisijate asju lubada läbi lasta ka ilma tolliasutuse esitaja juuresolekuta, lihtsalt piiriwalwe kohuseid täitwate wõimude järelwalwe all; tähendab, kuni eritollipiiriwalwe asutamiseni praeguse siseministeeriumi piiriwalwe asutuste järelwalwe all (§ 45 ja

märkus). Peale selle on iseäranis mõjuwatel põhjustel tollidirektoril õigus asjast huwitatud isikute ehk asutuste palwe peale lubada toimetada kaupade sisse- ja väljawedu ka sarnaste punktide kaudu, kus tolliasutusi sootu olemas ei ole, samuti ka niisuguste punktide kaudu, kus küll tolliasutused olemas, kuid ilma wastawa kaubaliigi läbilaske õigusega. Sarnastel juhtumistel määratakse punktile kas ajutine tolliwalwe wõi komandeeritakse olemasolewa tolliasutuse juurde eriteadlane ametnik, kuid mõlemad määramised sünniwad asjast huwitatud isiku, s. t. paluja arwel (§ 46).

Kõne all olewas teises peatükis ettenähtud määrused, mis käiwad kaupade sisse- ja väljaweo kohta mere kaudu, on antud ainult harilikude sadamate jaoks, kuna Eestis olewate wabasadamate kohta sellekohased eriseadused ja juhtnõõrid makswad on.

Wäljamaalt tulewate laewade sissesõit Eesti sadamatesse, kus on olemas tolliasutused wõi tolliwalwe, wõib sündida igal ajal, kuid tolliasutusele peab wiibimata laewa sissesõidust teatatud olema ja enne tolliasutuselt selleks loa saamist ei tohi laew mingil tingimisel maaga ühendusesse astuda. Peale laewa sadamasse jõudmist peab laewakapten wiibimata ja igatahes mitte hiljem, kui 12 tundi peale laewa kohale paigutamist, laewale ilmunud tolliametnikule ära andma iseäraliku kirjaliku deklaratsiooni (teadaande) tolliseadustikus ettenähtud wormi järele (§ 49). Et seesugune deklaratsiooni sisseandmise kord on käesolewa peatüki tähtsam lahkuminek Wene tolliseadusest, siis waatleme seda lähemalt. See eelpoolnimetatud kapteni poolt sisseantud deklaratsioon peab sisaldama eneses andmeid:

1) laewa enese, laewa dokumentide, meeskonna ja reisijate arwu kohta, niisama ka selle kohta, kellele laew on adresseeritud, 2) üksikasjalikke andmeid laewa koorma kohta, mis käesolewa Eesti sadama jaoks on sisse toodud, kas konossamentide *) järele wõi ilma, kusjuures and-

*) Konossamentiks nimetatakse tunnistust, mida annab wälja kaubawedaja, laewaomanik wõi laewakapten selle üle, et tema ja kaubasaatja wahel teatud kauba peale, mis sarnases tunnistuses üksikasjaliselt üles märgitud weo leping on sõlmitud. Seesugune tunnistus antakse wäljaandja poolt kaubasaatja kätte ning on tõenduseks selle kohta, et tema pidaja (Inhaber, держатель) kauba omanik on.

mete täienduseks kapten konossamentide ära kirju lisaks panna wõib, missugune kord teatawatel juhtumistel kaptenile sundslikuks muutub, 3) andmeid käesolewa Eesti sadama jaoks sissetoodud postkottide ja postpakkide kohta, 4) lühikesi andmeid teiste Eesti sadamate jaoks olemasolewa koorma kohta, kusjuures peab ära tähendatud olema konossamentidega ehk ilma konossamentideta sissetoodud kaubakollide (kaubakohtade) arw, 5) lühikesi andmeid laewal olewa wäljamaa sadamate jaoks määratud koorma kohta, 6) laewa tarbeasjade nimekirja, 7) laewa moona nimekirja, 8) kapteni märkusi hawarii (laewa õnnetuste) ja teiste sündmuste kohta ja wiimaks kapteni allkirja (§ 49). Niisugune deklaratsioon antakse sisse ühes kahe ära kirjaga ja kõik selles leiduwad parandused peawad kapteni poolt tõeks tunnistatud olema.

Eelpool punkt 2 all nimetatud üksikasjalikkude andmete asemele laewa koorma kohta, mis käesolewasse Eesti sadamasse sissetoomiseks on määratud, wõib kapten oma deklaratsioonile juurde lisada igast wäljamaa manifestist *) dublikaadi kahe ära kirjaga laewa koorma kohta. Nende dokumentide juurdelisamisel peab kapten oma deklaratsiooni 2-ses punktis üles andma ainult sarnased kaubakollid, mis sisse on toodud ilma konossamentideta ehk üldse ka manifestis puuduwad (§ 50). Ühes deklaratsiooniga peab kapten sisseandma järgmised tunnistused: 1) sanitaar tunnistuse, kui seda käesolewal momendil erilised määrused nõuawad, 2) laewa mõõdu tunnistuse, kui niisugune tunnistus laewal tema suuruse tõttu olema peab, 3) laewatunnistuse (lipu patendi), kui laew Eesti lipu all sisse on tulnud ja 4) laewameeskonna nimekirja ehk musterrolli. Ühtlasi peab kapten deklaratsiooni ettepanemise juures tolliasutuse esitajale ettenäitama wõrdlemiseks kõik konossamentid, mis deklaratsioonis käesolewa sadama jaoks tähendatud, kuid milledest ära kirju juurdelisatud ei ole. Laewa sissesõidul on tolliasutusel õigus nõuda läbiwaatamiseks ka neid konossamente, milledes teistesse sadamatesse määratud kaubad üles on märgitud.

(Järgneb).

*) Manifest on konossamentide järele kokku seatud üldine laewakoorma nimekiri. Manifest seatakse kokku kas üldine kogu laewakoorma kohta, wõi iga üksikusse sadamasse määratud laadungi kohta eraldi.

Kuriteod ja nende jälginine.

A. Liit.

Oudne ülestunnistus.

Wiru maakonnas, Wao wallas, Arina asunduse lähedal asub suure metsa ääres kohaliku riigimetsawahi maja. Mõni aasta tagasi tuli tähendatud metsawahi kohale metsawahiks Jüri Teng ühes oma õe Aino Tengiga. Uus metsawahitar rahwas elas õige tagasihoidlikku elu. Õde-wenda püüdsid nagu meeleldi vähem kokku puutada kohaliste päriselanikkudega, mida wiimased nende weidi puuduliku aru arwele kirjutasi. Üldiselt tunti neid aga kui mittejõukaid ja sügawa usulise tundega inimesi. Nende kulul heideti ümbruskonnas mõnikord nalja, kuid waenlasi ei teatud neil olewat.

Käesolewa aasta 17. aug. hommikul ootas Arino asunduse karjalaps hulk aega ilma asjata Tengide loomi karja. Wiimaks koju järele waatama minnes, leidis ta õe ja wenna tapetuna eest.

Kohalekutsutud jälginiswõimud leidsid metsawahi majas järgmise pildi: õues heinalao läwe peal kummuli lamas Jüri Tengi laip aluspesu wäel, 1 kuulihaaw peas ja 2 samasugust haawa kehas; majas ühes toas woodis, samuti aluspesu wäel, lamas Aino Tengi laip, 2 kuulihaawa peas. Köögi aken purustatud klaasiga, awatud, Jüri Tengi toas kraam segamini paisatud ja üks kast lahti murtud, Aino Tengi toas põrandal 3 „Barabellumi“ hülsi, maja wäline uks awatud. Tunnistajate tõenduse järele puuduwad Tengide warandusest: 1 kaheraudne jahipüss, kogu orawa nahku, ühe kasuka jagu rebasenahtku, kaks paari saapaid, kaks taskukella, umbes 3000 m. raha ja weel mõned wäiksemad asjad. Muid jälgi ei leitud, waatamata kõige hoolsama otsimise peale. Ohwrite haawadest wäljalõigatud kuulid olid lastud „Barabellum“ rewolwrist.

Õöl wastu 11. aug. murti Wäike-Maarja politsei jaoskonna ülema kantseleisse ja korterisse sisse, kusjuures peale muu kraami ka „Barabellum“ rewolwer ära wiidi. Selle tõttu paistis tõenäolisena, et mõlemad kuriteod wõiksid olla toimitud ühe ja sama isiku poolt.

Kaudsete andmete põhjal langes kahtlus murtawarguse toimepanemises jaoskonna kantseleis Wäike-Maarjas waremalt elutsenud Eduard Tannebergi peale. Lähemaid teateid Tannebergi kohta kogudes selgus, et ta järgmisel hommikul peale wargust jaoskonna kantseleis oma wanaema juure Wäike-Maarjasse ilmus, wahete-wahel sealt ära käis ja päew enne Tengide tapmist Wäike-Maarjast jälle ära kadus. Wanaema arwates sõitnud ta Tallinna, kus ta wiimasel ajal alaliselt elutsenud.

Tallinnas pandi nüüd kahtlusaluse otsimine toime, kuid ilma tagajärgedeta, kuni mõne päewa

pärast õnnelik juhust teda politsei kätte toimetatas. Nimelt oli Tanneberg ühel õhtul paari juhusliku sõbra kaasas pummeldanud ja koju poole minnes tänawal lärmi tõstnud. Terwe seltskond ühes Tannebergiga toimetati selle tagajärjel jaoskonda. Nagu seesugustel juhtumistel harilikult tehakse — seati meeste kohta awaliku rahurikkumise pärast protokoll kokku. Tannebergil puudusid dokumendid. Ta nimetas ennast Aronsoniks. Sama nime all tundsid teda ka tema selleõhtused kaaslased, kellel isikutunnistused kaasas olid. Kuna protokoll kokkuseadja „Aronsoni“ isikus ainult joobnud lärmitsejat nägi, ei pidanud ta tarwilikuks wiimase isiku kindlakstegemiseks põhjalikumat juurdlemist ette wõtta. Sedawiisi rändas Tanneberg Aronsoni nime all arestimaija ja sealt järgmisel hommikul rahukohtuniku ette. Rahukohtunik mõistis lärmitsejaid igauhte 1000 m. trahwi makma. Tanneberg-Aronsonil oli nõuetaw summa kaasas ja teda lasti peale trahwi tasumist wabaks. Tema kaaslastel aga puudus raha, mille tõttu tuli oma eksimist mõnepäewase arestiga lepitada.

Nüüd oli aga ühel Tannebergi kaaslastest pummeldamise puhul taskukell kaduma läinud. Arestis olles saatusliku õhtu sündmusi üheskoos üksikasjalikult meeles tuletama hakates, jõudsid nad otsusele, et uuri waras wõis kõige tõenäolisemalt olla nende õhtukaaslane „Aronson“. Arestist wabanesdes läksid nad kohe „Aronsoni“ otsima ja leidsid teda wiimaks Balti jaamast piletisabast üles. „Aronson“ ei tahtnud uuri wargusest teadagi ja ähwardas kahjukannatajat ja selle kaaslast laimamise eest wastutusele wõtta. Need aga ei lasknud endid heidutada ja toimetasi oma endise sõbra krim.-politseisse. Krim.-politseis hakati „Aronsoni“ isikut juba tõsisemalt selgitama ja pika puiklemise peale seletas ta wiimaks, et tema õige nimi olewat Tanneberg, pärit W.-Maarjast. Koha pealt lähemaid teateid Tannebergi üle pärides saadi teada tema wastu olewast kahtlustusest ja toimetati weel samal õhtul Rakwere krim.-politseisse.

Ülekuulamisel Rakwere krim.-politseis ei suutnud Tanneberg kuigi kaua salata. Umbes tunni aega kestnud ülekuulamise järele tegi ta järgnewa üksikasjalise ja ühtlasi õudse ülestunnistamise:

Kuni 17. eluaastani elanud ta oma wanaema juures W.-Maarjas. Sealt läinud ta Tallinna, kus ühe sugulase juures ulualust leidnud. Sõja ajal katsumatud tema mitmesuguste asjadega kaubitsedes õnne ja kogunud omale sel teel mõnesuguse summa, mille wahetanud Saksa rahasse. Saksa margangemisegega ei osanud tema õigel ajal raha ümber wahetada, mille tagajärjel oma waranduse

Riidekauba tarvitajaid

rahuldab hea kaubaga, suure walikuga ja odawate hindadega

Helsingi riidekauplus.

W. Karja t. nr. 7/24. Hõnetr. 1209.

pea terwena kaotanud. Tema otsinud wõimalust ausa tööga oma seisukorda parandada, kuid tagajärjed ei suutnud teda rahuldada. Siis tekkinud temas kurjad mõtted kaotatud warandust tagasi saada warguse teel. Kiwsatusele järgnenud teostamine. Esimesena murdnud ta käesolewa aasta juulikuul W.-Maarja kirikuõpetaja maija sisse, et seal wargust toime panna, kuid teda segatud „töö“ juures ja ta pidanud sealt tühjade kätega ära põgenema. Weidi hiljemalt korranud ta warguse katset W.-Maarja tarwitajate ühisuses, kus temal õnnestunudki öösel läbi akna trellide wiis paari kassasse ära warastada. Saagi teinud ta Tallinnas, rahaks.

Teades, et W.-Maarja jaoskonna ülem üksikult elab, kawatsenud ta ka wiimase juures sisse murda. Selleks waritsenud ta parajat aega, kus jaoskonna ülem ööseks kodust ära jääb. Seesugune juhus tulnudki wiimaks ja tema wiinud oma kawatsetud nõu täide. Iaoskonna ülema kantseleist ja korterist lootnud ta õieti suuremat saaki omandada, kuid paraku oodanud teda siingi „pigi“: peale mõnesuguste riiete ja laskeriistade, milliseid raske realiseerida, saanud ta kõigest 35 m. sularaha. Warastatud kraami hulgas olnud aga üks rewolwer „Barabellum“; selle jätnud ta oma tasku, kuna muu kraami osalt wäljale ristikehina kärbise alla ja osalt heinaküüni ära peitnud.

Nüüd tulnud temale meele, et metsawaht Tengil wõiks suurem summa raha kodus olla. Nimelt rääkinud Teng ise kunagi temale, et tal olewat kodus kuldraha. Kord Tengil pool käies näinud ta wiimasel suuremat kogu orawanahku tagawaras olewat. Tal tulnud mõte Tengil raha ja nahku omandada. Et teada saada, kus Teng oma raha hoiab läinud ta ühel päewal sinna ja palunud toop piima osta, mille eest maksnud 500-margalisega. Teng wõtnud tagasitulewa raha oma taskust. Sellest otsustanud ta, et Teng raha taskus kannab. Teinudki plaani walmis, kuidas Tengil raha omandada. 15. aug. õhtul läinud ta wanaema juurest ära, öeldes, et sõidab Tallinna. Öö ja päewa warjanud ta ennast metsas heinaküünis. Kuriteo päewa õhtul hilja hiilinud ta Tengide maja juure, wõttes kaasa jaoskonna ülema juurest warastatud rewolwri. Temal olnud nõu Tengide juures

ainult wargust toime panna. Tema pidanud kõige soodsamaks sisse tungida köögi akna kaudu. Esiteks toonud ta aida räästa alt wankrimääre nõu, ja mõelnud wankrimäärest plaastri abil aknaklaasi sisse suruda, siis aga leidnud ta raudnaela ja sellega kitti kõrwaldades wõtnud ta klaasi eest ära. Nüüd awanud ta akna, pugunud kööki ja sealt edasi läbi lahtise ukse tuppa, kus magasid Tengid. (Tuba oli waheriidede kahte ossa jaotatud, Aino Teng magas köögipoolses osas). Köögist tuppa astudes nagisenud põranda lauad, mille peale Aino Teng üles ärganud ja wenda hüüdnud. Jüri Teng tulnud teiselt toa poolelt õe poole, rahustanud wiimast, oletades, et tuul wististi ukse liigutanud. Õde-wend palwetanud üheskoos, andes end Jumala hoolde ja heitnud puhkama. Tüki aja pärast, kui Tengide rahuline hingamine tunnistanud, et nad juba uinunud, astunud ülestunnistaja jälle paar sammu edasi, kuid ka seekord kääksunud põranda lauad waljusti. Uuesti wirgunud Aino Teng, hüüdnud jällegi wenda, kes seekord tikutoosi wõtnud, et tulega järele waadata kääksumise põhjust. Tanneberg tahtnud seda kuuldes läbi ukse kööki taganeda, kuid sattunud pimeduses uksest mööda nurka ja nõnda ennast wäljapääsemata seisukorras leides, otsustanud ta Tengil elu wõtta, niipea kui see peaks tiku üles tõmbama. Samal pilgul tõmmanudki Jüri Teng tikust tuld ja tunnud sissetungija ära, teda nimepidi hüüdes. Tanneberg hoidnud ühes käes laskewalmis rewolwrit ja teises elektrilise taskulaternat. Niipea kui Jüri Teng tuld tõmmanud, walgustanud Tanneberg wiimast omakord taskulaternaga ja lasknud tema peale ühe paugu, mille peale Aino Teng läbilõikawalt kiljatanud. Kuna aga Jüri Teng, kes laskja arwates haawata pidi saama, peale esimest pauku läbi eeskoja wälja põgenes, jooksnud wiimane talle järele ja leidnud ta õue peal olewa heinalao läwe pealt lamamast. Et ohwer alles korisenud, lasknud ta tema peale weel kaks pauku ja ruttanud siis tuppa tagasi, et ka Aino Teng, kui ainsamat tunnistajat, surmata. Aino Teng lamanud liikumatult omas woodis, nähtawasti minestuses; kahe kiire pauguga, lühikese maa pealt, kustutanud mõrtsukas ka tema eluküünla. Ohwri lähedus tundunud aga temale õudsenä, sellepärast katnud ta laiba linaga kinni. Siis katnud ta aknad tekkidega, et walgus wälja ei paistaks ja otsinud ruumid läbi. Ta leidnud 10 rubla kuldraha, 280 m. Eesti raha ja pea kõik algul nimetatud asjad. Wäärtasjad müünud ta Tallinnas ära, kuna muud asjad koha peal ära peitnud. Mõrtsuka juhatuse järele leiti ärapeidetud asjad üles, teda ennast aga paigutati trellide taha.

(Järgneb).

Ü l e w a a d e

abielude lahutamise ja uude abiellu astumisest Ewangeeliumi-Lutheri usu kirikus, mis endise kõrgema waimuliku kohtu kindral-konsistoriumi järeltulija usuasjade kolleegiumi toimimisel olnud selle asutamise päewast 18. weebruarist 1919 a. peale kuni 1. maini 1923 a. abielu lahutamise toimetuste üleandmise seni rahukogudele.

Ajutise Walitsuse poolt 18. weebruaril 1919 a. wastuwõetud määrusega asutati siseministeeriumi juures endise Ewangeeliumi-Lutheri usu kindral-konsistoriumi alla käiwate asjade läbiwaatamiseks ja otsustamiseks kolmeliikmeline kolleegium, nende seas kaks juriidilise haridusega siseministeeriumi ametnikku ja üks waimuliku seisuse esitaja ministri kutsel.

Usuasjade kolleegiumi toimimisel ülaltähendatud aja jooksul, peale muude temale alluwate küsimuste lahendamise, on olnud peaasjalikult abielude lahutamise ja uude abiellu astumise asjad.

I.

Abielude lahutamised.

Abielude lahutamise asjus, kus ei oldud Ewangeeliumi-Lutheri usu konsistoriumi otsustega rahul, andsid kohutkäijad edasikaebtuse usuasjade kolleegiumile. Abielude lahutamise asjus on kolleegiumi läbiwaatamisel ja otsustamisel olnud 95 edasikaebtust. Peale selle on kolleegiumile sisse antud edasikaebtusi, mis küll läbiwaatamisel olnud, kuid sisuliselt otsustamata jäänud. Neis abielu lahutamise protsessides on appellaatorid edasikaebtuste sisseandmiseks kirikuseaduses ettenähtud tähtaja mööda lasknud minna, mis küllalt pikaajaline oli — kuus kuud. Ka ei tulnud osa appellatsioonide sisuliselt otsustamisele sellepärast, et edasikaebajad ei olnud muretsenud endale konsistoriumilt kirikuseaduses ettenähtud tunnistust, mis õigust andis konsistoriumi otsust appelleerida. Niisuguse tunnistuse saamiseks oli kirikuseaduses ettenähtud seitsmepäewane tähtaeg.

Konsistoriumi otsustest

abielulahutamise asjus on usuasjade kolleegium suuremalt osalt kinnitanud; seega enamjagu edasikaebtusi tähelepanemata jätnud. 7 konsistoriumi otsust on kolleegiumi poolt osalt muudetud; 14 täiesti ära muudetud ja 2 tühistatud.

Riigikohtule

usuasjade kolleegiumi otsuste peale abielude lahutamise asjus edasikaebata võimalust ei olnud,

sest usuasjade kolleegium kui endise kindral-konsistoriumi õigusline järeltulija otsustas kirikuseaduse § 570 p. 1 ja 690 ja Ajutise Walitsuse poolt 18. weebruaril 1919 a. wastuwõetud määruse põhjal abielude lahutamise küsimusi lõpulikult. Alriiult ühes asjas, kus abielu lahutamine seotud oli usuasjade kolleegiumi otsusega lahutatud abikaasade laste ülespidamise ja kasvatamise kulude küsimusega, oli antud mehe poolt kaebtus Riigikohtule. Kaebati nii abielu lahutamise, kui ka laste jaotamise peale wanemate wahel. Kaebtuse osa abielu lahutamise kohta kõrwaldas Riigikohus läbiwaatamiselt, sest, nagu eelpool tähendatud, olid usuasjade kolleegiumi otsused abielu lahutamise asjus lõpulikud, kuna kaebtuse osa laste kohta wõttis Riigikohus läbiwaatamisele ja otsustamisele.

Peale edasikaebtuste abielu lahutamise asjus on usuasjade kolleegiumile sisse tulnud edasikaebtusi konsistoriumi otsuste peale nõندانimetatud

sundlaulatuste asjus.

Need olid niisugused asjad, kus peigmees ja mõrsja olid lõpulikult otsustanud abiellu astuda ehk, õigem öeldes siin, laulatada lasta ja sellejuures kui ametlikult (õpetaja juures) kihlatud isikud niisuguses ühenduses elanud, mis ainult abielurahwale lubatud on. Kui aga pärastpoole peigmees wõi mõrsja laulatada ei lasknud, mis ette on tulnud usuasjade kolleegiumi tegewuse ajal ainult peigmeeste juures, siis niisugustel kurbadel juhtumistel kaebas mõrsja konsistoriumile ja palus sundida peigmeest laulatamisele; kui seda aga wiimane ette ei wõtnud, otsustas konsistorium mõrsja uue palwe peale, kes oma neitsiikkuse oli kaotanud, tunnustada teda kihlatud peigmehe lahutatud naiseks, millise otsuse põhjal wõis siis mõrsja tsiwiil-kohtus omi õigusi nõuda.

Muidugi järgnesid seesugused konsistoriumi otsused ainult neil juhtumistel, kui oli ametlik kihlus olnud; wastasel korral lükati kaebtus tagasi, mille peale kolleegiumile edasikaebtus anti. Kuid siin ei wõinud ka kolleegium kaebaja palwet rahuldada, sest pooled ei olnud ametlikult kihlatud.

Nii jäi siis mõrsja nii mitmelgi juhtumisel, kus peigmees, ametlikult kihlamata, oli lubanud temaga abiellu heita ja selle waral tema au oli ära petnud ning abieluliselt kokkuelanud, petetuna — laps rüppes laulatamata.

Konsistoriumi otsused laulatamise asjus, kui mõrsjate nõudmised olid küllaldaselt tõendatud ja selle tõttu konsistoriumi poolt otsustatud oli,

sundida peigmehi laulatamisele, leidstid ikka kolleegiumi poolt kinnitamist.

Sundlaulatuste asjust,

mis usuasjade kolleegiumi toimimisel olnud, erineb järgmine laulatuse ehk, teisiti öeldes, lahutatute teistkordse abiellu astumise asi. Konsistooriumi poolt kord juba lahutatud abikaasad olid üksiteisega uuesti abiellunud. Mõne aja kooselamise järele oli mees otsusele jõudnud oma endisest naisest jälle wabaneda. Tema andis konsistooriumile kaebtuse, milles palus tunnistust teistkordse laulatamise kohta oma endise lahutatud naisega tühistada, seletades, et laulatamine on ilma tema teadmata sündinud. Konsistoorium lükkas kaebtuse muidugi tagasi; edasikaebtuse konsistooriumi otsuse peale jättis kolleegium tähelepanemata, sest teistkordne laulatamine oli tegelikult olnud; seda tõendasid kahe õpetaja poolt kirikuraamatute põhjal väljaantud tunnistused.

Abiellu lahutamise asjad rahukogudele üle antud.

1. maist 1923 a. alluvad abiellu lahutamise asjad tsiwiil-kohtutele ja toimetatakse rahukogudes esimese kohtuastmena. Rahukogudele on üle antud nii konsistooriumi, kui ka usuasjade kolleegiumi lõpetamata ja lõpetatud toimetused abiellu lahutamise asjus.

Edasikaebtused rahukogude otsuste peale abiellu lahutamise asjus antakse kohtupalatile ja kassatsiooni kaebtused kohtupalati otsuste peale Riigikohtule.

Uus abiellu seadus,

mis Riigikogu poolt 27. oktoobril 1922 a. vastu võetud ja välja kuulutatud „Riigi Teatajas“ nr. 138 — 1922 a., seadus nr. 88, hakkas maksma ühel ajal Abiellu asjade kohtupidamise korra maksmapanemise seadusega, nr. 23, (vastu võetud Riigikogu poolt 8. webruaril 1923 a. ja välja kuulutatud „Riigi Teatajas“ nr. 33/34 — 1923 a.). Maksmapanemise seaduse põhjal lõpetasidki waimulikud asutused ja ka usuasjade kolleegium oma tegewuse abiellu lahutamise ja abiellu maksusetuks tunnustamise asjus 1. mail s. a. ja andsid toimetused rahukogudele üle.

Uude abiellu seadusesse peale üldiste

abiellu lahutamise põhjuste

on iseäralise paragrahwina (§ 30) üles võetud uus põhjus, mida Ewangeeliumi-Lutheri usu kiriku seadus mitte ette ei näinud ja mida enamalt nii mõnigi oma abiellu lahutamise kaebtuses ainukeseks põhjuseks üles andis; seda aga siis abiellu lahutamise põhjuseks ei loetud. See põhjus on järgmine: „Abiellu lahutatakse, kui mõlemad abikaasad seda ühiselt ja wankumatult soowiwad.“

Uudisena on ka uues abiellu seaduses, et andeksandmine wõtab õiguse lahutamist nõuda.

Weel on iseäralise uudisena uues abiellu seaduses abiellu lahutamise korral

perekonnanime muutmise

lahutatud naistel. Weneaegsete seaduste järele jäi lahutatud naisele perekonnanime samaks, mida ta kandis abiellus olles, s. o. mehe perekonnanime.

Uus abiellu seadus lahendab aga perekonnanime kandmist abiellu lahutamise korral paljudele lahutatud naiskodanikkudele wastutulelikult.

Perekonnanime kohta on uues abiellu seaduses öeldud järgmiselt:

1. Lahutatud naine hoiab perekonnanime alal, kui ta ise oma endist perekonnanime tagasi ei soowi.

2. Kui aga naine tunnustatakse lahutamises süüdlaseks pooleks, siis wõib kohus mehe palwe peale, arwesse wõttes kõiki asjaolusid, naiselt mehe perekonnanime ära wõtta; niisugusel juhtumisel saab ta tagasi oma endise perekonnanime.

Nii siis, olles abiellu lahutamises süüta ehk süüdlane, wõib naine oma wallaspõlwe wõi selle perekonnanime tagasi saada, mis temal oli enne abiellu astumist.

Ka abiellu maksusetuks tunnustamise korral saab naine uue abielluseaduse järele samuti selle perekonnanime tagasi, mis temal oli enne sellesse abiellu astumist.

Abiellu lahutamise registreerimine.

Uue perekonnaseisu seaduse eelnõuga, mille järele iga Wabarfigi kodaniku üle saab linna-, alewi- wõi wallawalitsuses peetud perekonnakirjad, on ette nähtud muu seas ka abiellu lahutamise registreerimine perekonnakirjades wastawa kohtuotsuse ära kirja põhjal.

Sama eelnõu näeb ka ette abiellu lahutamise korral perekonnanime muutmise registreerimist perekonnakirjades sellekohaste dokumentide põhjal.

Märkused abiellu lahutamise üle.

Uue abiellu seaduse järele iga abiellu lahutamise üle teatab kohus aja wiitmata asutusele wõi isikule, kelle juures abiellu sõlmitud, äramärkimiseks sellekohastes raamatutes.

Soowitaw oleks, et need märkused, peale kirikuraamatute, kogukonna raamatute (kus neid weel peetakse) ja perekonnaseisu raamatute, saaks tehtud kohtu poolt lahutatute abikaasade isikutunnistustele, kusjuures neid kohtu poolt kohustada tuleks, et nemand isikutunnistusi, peale tehtud märkustega oma alalise elukoha järele po-

litseiasutusele ette näitaksid wastawaks äramärkimiseks ka politseiraamatutes, mis nii mitmesuguste pahete ärahoidmiseks väga tarwilik oleks.

Lahutatute perekonnanime muutmise.

Juhtumistel, kui abielu lahutamise juures naine süüdi on, otsustab kohus mehe palwel naiselt mehe perekonnanime ära wõtta. Samuti otsustab kohus ka süüta abielunaise endise perekonnanime tagasisaamise küsimuse. Kuid naine peab seda soowi kohtule awaldama abielulahutamise protsessi ajal. Kui tema aga seda sel ajal ei tee, tuleb harilikus korras praegusel ajal seesuguse palwega Riigikohtu poole pöörata.

Samasugune kord on maksew ka naiste kohta, kes abielulahutamises süüdi on, kuid kelle mehed ei palu kohut naiselt mehe perekonnanime ärawõtmist, ja kes ise oma endist perekonnanime tagasi soowiwad.

Harilikku perekonnanime muutmist toimetab praegu Riigikohus. Analoogiliselt sellele on pööratud juba peale uue abielu seaduse wäljakuulutamist Riigikohtu poole palwega wallaspõlwe perekonnanime tagasisaamiseks. Pal-

wet awaldab muidugi abielust lahutatud naine (süüta wõi süüdlane), kes seda abielu lahutamise protsessi ajal teinud ei ole. Praegu makswa perekonnanime muutmise seaduse § 7 põhjal kuulutab Riigikohtu tsiwiilosakond „Riigi Teatajas“ lahutatud naise soowiawaldust. Kuulutuses teatab Riigikohus, et on otsustanud nimemuutmise soowiawaldust tähelepandawaks tunnustada ja et 3 kuu jooksul kuulutuse awaldamise päewast „R. Teatajas“ arwates, on huwitatud isikutel õigus nime muutmise wastu protesti tõsta.

Uue perekonnanime panemise ja muutmise seaduse eelnõu järele alluks eelpool tähendatud juhtumistel perekonnanimede muutmise siseministrile. Kuid seda wõiwad toimetada ka perekonnanimede panemise komisjonid nende tegewuse ajal.

Lahutatud abikaasade laste saatuse

korraldab kohus ühelajal abielu lahutamise, kusjuures arwesse wõetakse, kus wõimalik, wanemate omawahelist kokkulepet laste saatuse asjas, laste huwisid ja ka nende eneste soowe.

(Järgneb.)

Rahwuswaheline politseibüroo.

Dr. jur. H. Schneickert.

Nõue rahwuswahelise politseibüroo ellukutsumiseks ei ole sugugi uudiseks. Ikka enam ja enam tundub tarwidust sarnase büroo järele, ja juhtiwates politseiringkondades mõeldakse peatselt seda kawa teostada.

Endine politsei ülem sir Basil Thomson, Scotland Yardist (London) wäljendas hiljuti põhjalikult sel puhul Ameerikas ilmuwas nädal-aegkirjas „The Saturday Evening Post“ muu seas järgmist: Kui Edvard Henrys'i sõrmejälgede süsteem tarwitusele wõeti, paistis nagu oleks suur edusamm saawutatud. Liikumise wahendite täienemisega on ka see edusamm kaotsi läinud. Liikumisabinõud on kuritegijate põgenemise wõimalusi tuntawalt kergendanud. Ennem oli põgenemine suuremalt jaolt raudteega ühenduses ja nii pea kui sellest telegraafi teel teatati, oli kriminaalpolitsei ametnikul wõimalik põgenejat kuritegijat kohalejõudmisel tabada.

Nüüd on aga palju muutunud: kuritegijate teenistuses seisawad automobiilid. Mitmed Ühisriikide kriminalistikad näitawad, et suurem osa kuritegudest langeb automobiilidega warustatud kuritegijate peale. Warguste alalist kaswamist, andmete järele 1200% kümne aasta jooksul, peab küll automobiili ühenduse edenemise arwele kirjutama. Kohalik politsei peab peajaslikult rõhku panema oma piirkonna peale; saadab tema holatusi lähe-

ma ümbruskonna politseiasutusele, siis on see harilikult isikliste wahekordade tagajärg, mis mõlemate politseiasutuste wahel tekib. Kuritegija teab seda ja tarwitab seda ka oma kasuks.

Ameerikas on otsusele jõutud, et föderatiivne politsei-identifitseerimisbüroo on hädasti tarwilik. Kui Washingtonis politseil õnnestas 80% automobiilwarastest tabada, siis ainult 4% neist sai wangi mõistetud, mis küll üksikute riikide politseiasutuste wastastikuse wahekorra ja teadaannete puudulikkusest tingitud. Siin on ka ette toodud mõnda kuritegijate registreerimise kohta: registrites leiduwate sõrmejälgede arw ei peaks mitte väga suur olema. Kui mõni politseiasutus nädal aega ehk weel rohkemgi peaks wastuse peale ootama tarwiliste teadete saamiseks kahtlusaluse isiku kohta, siis ei saa sel wiisil keskbüroo abinõusid sugugi tarwitada.

Identifitseerimisbüroo peaks nii siis tähtsamaid rahwuswahelisi kuritegijaid oma registreisse üles wõtma.

Nagu juba mitmes riigis sarnased identifitseerimisbürood on sisse seatud, nõnda saab ka Ameerika warsti sellele eeskujule jälgima; sarnased identifitseerimisbürood on tarwilikuks tunnustatud mitte üksi rahwuswaheliste rööwlite, waid ka poliitiliste kuritegijate registreerimiseks, mis ka Hollandi sandarmeeria pealiku M. C. van Houteni

poolt saab nõutud. (Van Houten pööras mõne aja eest wastawa ringkirjaga — rahvuswahelise politseibüroo sisseseadmise kohta — mitme riigi politsei keskasutuse poole ja on seda alles hiljuti awaldanud „Groß Archiv für Kriminologie“.)

Rahvuswaheline politseibüroo tarwitab ainult wähest kaastöölise koosseisu, igast riigist peab rahvuswaheliste kuritegijate sõrmejälgesid, päewapilte ja kirjeldusi koguma, kusjuures kardetawate kuritegijate liikumisest peab igale riigile teatama, nõnda saaks kohalised politseiasutused wastawate otsekoheste teadetega õigel ajal hoiatatud ja nõnda nende tähelpanu juhitud.

Wiimane politseikongress New-Yorgis 1922 a. näitas paljude riikide politseijuhtide isikliste wahekordade wäärtust, näitas aga ka tarwidust, et sarnaseid kongresse tuleks teatud aja järele järjekindlalt pidada.

Kui nüüd peaks Ameerikas ja teistes maades kuritegijate statistilised teated wälja pandama, siis wõiks ehk kuritegewuse wõrdlemine teiste riikidega awalikkuse südametunnistuse peale koputada ja paranemisele juhtida.

Kulude kartus ei tohiks seda head kawa luhta ajada. Kui iga riik maksaks aastas 15—25 dollari iga miljoni elaniku kohta, siis saaks kõik selle ettewõtte läbi tekkiwad kulud kaetud.

Thomsoni waadete järele kujuneks rahvuswahelise politseibüroo tegewus järgmiselt:

Igal nädalal ehk kuul peaks aruandelehe Prantsuse ehk Inglise keeltes, ehk Prantsuse, Inglise ja Saksa keeltes wälja andma, mis kõikide kaasosaliste riikide politseiwaliustele laiali saadetakse. See peab sisaldama teateid iga riigi politseimeeskonna koosseisust ja korraldustest, muudatustest politseiasutuste juhtimisest jne. Artiklites käsitagu uusi kuritegijate wõtteid ja nende wastu wõitlemisabinõusid. Uued ülesleidused politsei alal tuleks põhjalikult läbi harutada ja kuulutustes kuulutada. Büroo peaks ka rahvuswahelise politseikonwerentsi eeltööd oma peale wõtma. Eraldi lahter tuleks politseijuhtide mõtete wahetamiseks jätta, kes oma kolleegide arwamiste üle teatud aladel tahawad informeerida. Ka õpetlikke näpunäiteid kriminaal-politseiametnikkudele tuleks sellesse aruandelehte mahutada; kuid siiski ei peaks sellel bürool midagi ühist olema politseikooliga.

Et pankasid wõiks õigel ajal hoiatada, selleks peaks kõikidest riikidest teateid saadetama walerahade tundemärkide üle. Kohtuotsustest rahvuswaheliste kuritegijate üle peab ildiselt teatama ja rahvuswaheliste kuritegijate salgaliikmete, samuti ka nende tegutsemiswiiside üle peab igal ajal teateid antama; wiimaks leiaksid ka teated

elawa kaubaga ja oopiumiga kaubitsemisest wastuwõtmist.

Nii palju kui see wõimalik, peaksid teated sõrmejälgede ja päewapiltidega warustatud olema, mis iseäralistel paberi poognatel juure lisatakse, et nõnda politsei keskasutuste kogu täiendada.

Kõikides neis olukordis mängib kiirus peaosas, sellepärast ei peaks identifitseerimisbüroo tähtsamate teadete edasiandmiseks mitte üksi aeglase mat teed — aegkirjandust — tarwitama, waid ka telegraafi teel asjasse puutuwatele riikidele teateid edasi andma kusjuures wõiks ka iseäralist poliitsei telegrammiwõtit tarwitusele wõtta, et üleliigseid kulusid ära hoida.

Kui suur wäärtus on sarnasel telegraafi teel edasiantud teatel, näitab juhtumine, kus Londoni politsei telegraafi teel tehtud korralduse põhjal wõeti põgeneja wargapaar kalliwäärtuslise salakaubaga (oopiumi 50.000 dollari wäärtuses) kinni.

Samal wiisil peaks ka kardetawate anarhistide ja rahvuswaheliste poliitiliste kuritegijate liikumisest teateid saama.

Kuriteo ärahoidmisel on rohkem wäärtust, kui kuritegija kinniwõtmisel peale kuriteo kordasaatmist.

Et selle rahvuswahelise politseibüroo ülema walimisest palju ära ripub, on iseenesest arusaadaw. Ta peab eestkätt elukutseline politseiametnik olema ja mitte mõni asjaarmastaja; ta peab wõõraid keeli waldama ja peab tutaw olema teiste riikide kuritegewuse probleemidega. Ta peab oskama ka diplomaatiliselt teiste riikide politseijuhtidega wahekorda luua ja nende usaldust wõita.

Et nüüd Ühisriigid rahwasteliitu ei ühinenud, siis peab mõni teine riik rahvuswahelise politseibüroo korraldamise algatuse oma peale wõtma. Thomsoni arwamise järele tulewat eestkätt Hollandi küsimuse alla. Et Saksa walitsusel praegusel ajal palju muude asjadega tegemist on, siis leiab Thomson tarwiliku olewat, et esimene rahvuswaheline politseikongress selles suhtes oma soovidest teataks rahwasteliidule.

Ilma et siin Thomsoni ettepanekut arwustada, olgu weel selle peale tähelpanu juhitud, et Jörgenseni eeltööd rahvuswahelise identifitseerimisbüroo loomiseks ja tema kauge identifitseerimissüsteem, kui üks tähtsamatest abinõudest, kiire ja usalduswääriliste teadete andmiseks üksikute riikide politseiasutuste wahel, on silmapaari wahel jäetud. Rahvuswahelise identifitseerimisbüroo idee on just sel ajal oma juuri ajanud, kui Jörgenseni omapärase süsteemiga Berliinis, Wiinis, Brüsselis, Pariisis, Londonis, New-Yorkis ja teistes Ameerika linnades hea eduga proowikatseid tehti.

Õigusteadusest.

Tsiiviil-kohtupidamine.

Wann. adw. K. Mikfeldt.

Notariaal- ehk awalikud aktid (нотариальн. акты) on aktid, mida notaarius kokku seab kõige vähemalt kahe ehk kolme täiealiste ja usaldusvääriliste tunnistajate juuresolekul ning aktiraamatusse sisse kannab. Akti kokkuseadmisel peab notaarius välja selgitama aktiosalistele isikute samasust (самоличность), nende õigus- ja teguõimet ja kas nemad waba tahega ja selge arusaamisega toimivad. Pärast akti kawa kokkuseadmist loeb notaarius seda pooltele ette ja wiimaste nõusolekul kannab seda aktiraamatusse, ning pooled — tunnistajad ja notaarius kirjutawad raamatusse alla (Notaar. sead. § 79—114).

Aktiraamatust antakse pooltele välja kirjutused (выписи), millel samasugune jõud, nagu algusaktilgi, mis notaariusele jääb. Wõõrastele isikutele notaarius mingisuguseid õiendusi (справка) nende aktide kohta ei anna.

Kodune akt (домашний акт) seatakse kokku ilma notaariuse osawõtmiseta. Kodune akt aga wõib pärast notaariusele ette panna, kas awaldamiseks (для явки) wõi allkirjade tõestamiseks (засвидѣтельств. подписей). Esimesel juhtumisel nimetatakse akti awaldatuks (явленнымъ) ja temal on seesama jõud, nagu notariaalaktilgi; teisel juhtumisel jääb akt ikkagi koduseks.

Notariaal ja awaldatud aktide tähtsus seisab selles, et nende sisu wastu waielda ei wõi, wõib ainult waielust tõsta nende wõltsimise kohta.

Harilikult wõib kõiki aktisid, nende seas ka aktisid kinniswara peale, kas notariaal korras wõi kodukorras teha, nagu pooled seda ise soowiwad. Kuid järgmisi aktisid peab Not. sead. § 280 põhjal notariaal korras tegema: 1) Liiwimaa linnades: a) testamendid, b) abielulepingud ja d) pärijate määramise lepingud; 2) lepingud mitme abielu laste ühtlustamise kohta (уравнение разнобрачн. дѣтей), 3) sobingud (мировыя сдѣлки) testitud alimientide kohta, abielulepingud, kui nemad ka kolmandate isikute suhtes makswad peawad olema. Eestimaa linnades — pärija mää-

ramise lepingud. Niisamuti tehtakse notariaal korras lepingud teatawate äri- ja tööstusettewõtete ülemineku kohta (Wene seaduste ja määruste kogu nr. 194 — 1916 a.).

Peale selle seisab notaariuste tegewus veel eraisikute käest igasugu dokumentide hoiule wõtmises, päranduse jaotamise kawa kokkuseadmisel, wekslite protesteerimises, igasugu teadaannete awaldamises ühelt isikult teisele, jne.

Notaarius on kohustatud tema juures tehtud aktid saladuses pidama ja ei ole õigustatud kellegile mingisuguseid teateid andma. Aktide tegemise ja tõestamise juures nõuab notaarius aktitegijate käest tempelmaksu ja tarbekorral kreposti ja akti poslinid.*)

7) Krepostijaoskonnad asuwad rahukogude juures ja peale selle veel mõnedes linnades, nimelt Narwas, Pärnus ja Kuresaares (Saaremaa jaoks) kohaliku jaoks. rahukohtuniku juures. Krepostijaosk. seisawad koos jaoks, ülemast, sekretäärist (kes ühes sellega ka jaokskonna arhiwi juhataja) ning kantseleiametnikkudest. Krepostijaosk. ülemaks on rahukogu esimees. Sekretäär saab ametisse määratud kohtuministri poolt ja temal on õigus asjades, mis krepostijaosk. piirkonna kuuluwad, notaariuse kohuseid täita.

Krepostijaoskonda on koondatud kõik nende piirkonda kuuluwate liikumata waranduste raamatud, n. n. krepostiraamatud, millel tähendatud warandusi puutuwad õigused ja nende peal lasuwad koormatused ära tähendatakse. Krepostiraamatud sisaldawad eneses need algaktid ja dokumendid, millede põhjal õiguste kinnistamine kinniswara peale tehtud. Peale tähendatud raamatute peetakse veel nende register, milles iga kinniswara oma numbri all sisse kantakse. Igaihel on õigus krepostiregistreid läbi waadata ja niiviisi teateid kinniswarade kohta saada, mida awalikuks loetakse; kirjalikke õien-

*) Käesolew oli wiimases numbris p. 6 välja äetud.

dusi krepostiraamatutest ja algdokumentidest antakse välja takistamata ainult kreposteeritud õiguste omanikule, teistele aga ainult krep.-jaosk. ül. loaga, kui isikud kindlaks teevad, et neil tööpoolest tarwis on raamatuid näha ehk õiendusi saada (Not. sead. § 322).

Krepostijaoskonnas hoitakse alal notaariuste raamatud ja dokumendid, mida notaariused iga aasta lõpul kreposti jsk. üle annavad (Kohtuas. sead. § 590 ja järgm. ja Notaar. sead. § 276 ja järgm.).

Kreposti toimetuste eest võetakse järgmised maksud:

A) Notariaal tegevuse juures:

- 1) Krepostimaks — 6% kinniswara väärtusest.
- 2) Tempelmaks — päranduse jaotami-

sel — 1%, obligatsioonide pealt 1½%, teiste lepingute pealt 2%.

3) Aktimaks — 50 marka akti pealt.

B) Kantseleimaksud:

1) Uue krepostilahtri (numbri) awamise eest — 50 marka.

2) Krepostiakti väljaandmise eest 30 mk.

3) Krediitunnistuse eest 30 mk.

4) Kinnituspealkirja eest 15 mk.

5) Krepostiakti ärakirja eest 30 mk.

6) Ärakirjad krep. jsk. ülema määrustest 15 marka.

7) Igasuguste ärakirjade ja õienduste eest, iga poogna pealt 15 marka.

8) Krepostiraamatute ehk registre läbiwaatamise eest 5 marka.

P.p. 3, 4, 6 ja 7 äratähendatud dokumentide pealt võetakse veel 10 mk. tempelmaksu (Notaar. s. § 369).

Esperanto alalt.

Esperanto posti- ja telegraafi teenistuses.

Rahvuswahelise Posti- ja telegraafi teenijate Liidul on posti- ja telegraafiteenistuse alal Esperanto tarwitusele wõtmise üle ettepanek ärandmisel riikidewahelise Posti- ja telegraafi Unioni Bernis, kust poolt on loota soodsamat wastutulekut ses asjas.

Et Esperanto keele tarwitusele wõtmisega nimetatud teenistuse alal takistust ei oleks, on wastaw üleskutse awaldatud, kus toonitatakse posti- ja telegraafi teenijatele Esperanto kursuste awamise wajadust ja nende organiseerimist kõikides maades.

Seda silmaspidades on tarwilik, et ka meil wastawate asutuste juhtiwad jõud, kui ka alamametnikud, selleks tarwilisi samme astuksid.

Esperanto Eestis.

Esperanto liikumine kodumaal wõtab järjest hoogu ja kohaliste esperantiste ringes wõib järjest kaswawat tegewusawaldust märgata.

Nii sai hiljuti kohalise Esperanto seltsi poolt esperantistide laulukoor ellu kutsutud ja lähemal ajal ilmub Eestimaa Esperanto Liidu häälekandja „Informoj de Esperanto Asocio de Estonio“.

Esperanto ja raadio.

Lääne-Euroopa riikide traadita telegraafi ja telefoni asjanduse edustajate poolt on asutatud raadio alal rahvuswahelise läbikäimise edendamiseks wastaw keskorganisatsioon „Radio-Servo“, keskbürooga Lokarnos. Radio-Servo poolt saa-

wad osakonnad awatud kõikide maade suuremates linnades.

Esperanto ja ilma rahu.

Esimese üleilmilise Esperanto Pacifistilise Liidu kongressi puhul Wiinis 1924. a., saab ühtlasi ära peetud ka üldine ilma rahumanifestatsioon.

Et rahumanifestatsiooni wõimalikult wäärilisemalt teostada, saawad juba lähemal ajal üleskutsed saadetud kõikide rahvuswaheliste ja rahvusliste pacifistiliste organisatsioonidele ja muile kultuurasutustele, et wiimased saaks juba aegsalt organiseerida sellest wõimalikult suuremal arwul ja seisukohasemalt osawõtmiseks.

Asjaalgatajad on üleilmiline Esperanto Pacifistiline liit, Austria pacifistiline liit, Austria rahwaste liidu selts, Austria walitsuse liikmed ja kuulsamad pacifistid teistest maadest.

Soowitaw oleks, et ka wastawad Eesti organisatsioonid seal wõimalikult mitmekesisemalt esitletud oleksid ja asja üle lähemalt informeerimiseks pööraksid selleks walitud peawoliniku h-ra Frey poole, Austria, Wiin III, Bechardgasse 14.

Et peale rahumanifestatsiooni ja üleilmilise Pacifistilise kongressi saab samal ajal ka Esperanto XVI üleilmiline kongress ja sellega ühenduses veel mitmed teised kongressid kohe ära peetud, siis töötab rahumanifestatsioon ühes kongressidega saada tähtsamaks 1924-a. rahvuswaheliseks suursündmuseks.

Estesperagento.

Ametlik osa.

„Riigi Teataja“ nr. 137—141 sisu.

Nr. 137 on awaldatud: Merikoolide seadus. — Teadaanne muudatuse kohta Riigikogu koosseisus. — Teadaanne kodakondsusest wabastamise tühistamise kohta.

Nr. 138. Määrus kinniswarade hindamise kohta maaparanduse laenu wäljaandmisel. — Määrus keskkooli joonistamise õpetaja kutse omandamise kohta. — Täiendaw määrus keskkooli õpetaja kutse omandamise kohta. — Nimetused, ametisse määramine. — Laadapäewad Suure-Jaani alewis. — E. W. kodakondsusest wabastatute nimekiri nr. 13.

Nr. 139. Määrus Tallinna jaama juures olewatele teedele ja teeharudele wagunite etteandmise määruse muutmise kohta. — Määrus priiweo määruse muutmise kohta. — Öiendus määruse juure sisseweo ning tollimaksude kohta. — Sundmäärused korstnate puhastamise kohta Narwa linnas. — Määrus makude wõtmise kohta Walga maakonna omawalitsuse kulude katteks. — Teadaanne uute 1-margaliste tempelmärkide kohta. — Posti peawalitsuse teadaanded.

Nr. 140. Määrus tünnimaterjaalide tollita sisseweo kohta, mis tarwitatakse tünnide walmistamiseks ekspordeeritawate wõisaadetiste jaoks. — Määrus riig. Moisekatsi mõisa maakasutajailt nõutawa maksu öiendamise kohta. — Määrus kaupade tollimärkidega warustamise kohta tolliasutustes. — Sundmääruse täiendus kauplemise aja kohta Tõrwa alewis. — Nimetused, ümberpaigutused, ametist wabastus. — Teadaanne Tallinna ühistehnika gümnaasiumi ümbernimetamise kohta. — Teadaanne uulitsa nimetuste kohta Walgas. — E. W. kodakondsusest wabastatute nimekiri.

Nr. 141. Määrus kaitsewäe ohwitseride, ametnikkude ja sõdurite-üleajateenijate palgamäärade ning meriwäelaste palgatabeli täiendamise kohta. — Seadlus S. S. K. XIX raamatu art. 793—803 muutmise kohta. — Seadlus kaitsewäe intendantlase kraami warustuse asjade muustrite ja kirjelduste kinnitamise korra kohta. — Otsus rahalise autasu määramise kohta wabadussõjast osawõtnud sõjawäelastele.

Kirjadest toimetusele.

W. a. „E. Politseilehe“ toimetus!

Palun järgmistele ridadele Teie austatud aja-kirjas lahkesti ruumi lubada:

25. märtsil l. a. ilmus „Eesti Politseilehes“, politsei andmete põhjal, märkus, et endised tootlusministeeriumi wolinikud Andewei ja Habicht on Kehra jaamas 37 wagunit puid rekwireerinud, et tootlusministeerium neid puid pole saanud ja et kuuldawasti A. ja H. need puud eraisikutele olewat ära müüinud.

Kriminaalpolitsei poolt ettewõetud juurdlus tegi selgeks, et see riigikontrolli poolt esitatud süüdistus põhjendamata on.

Kui endine „Politseilehe“ toimetaja loen oma kohuseks hrade Andewei ja Habicht'i ees selle põhjuseta auhaawamise puhul oma kahetsust awaldada.

Tallinn, 27. novembril 1923 a.

Kõige austusega K. Reinberg.

Kirjanduse alalt.

„Omawalitsuse arwepidamise põhijooned“ kokku seadnud Linnade Liidu instruktor H. Neuhaus, 73 lhk., hind 150 mk., ilmus neil päiwil Linnade liidu kirjastusel. Kuna sellekohased käsiraamatud meie omawalitsuse asutustes tänini puudusid, siis on nimetatud raamatu ilmumine täiesti ajakohane ja tarwilik. Käsitatud on siin meie linnades praegu tarwitataw büdshetiline wiis, ilma eelarwega korrespondeerimata, nagu seda Moskwa Kaubandusinstituudi professorite Rudanowski ja Galagani uuem kool kõige otstarbekohasemaks ja praktilisemaks peab. See süsteem wõiks paista eelarwewiisilise raamatupidamise poolehoidjale wahest wõõrana, kuid igauks, kes

temasse süweneb, peab tunnistama, et ta on palju selgem, arwete, eriti kapitaalide wahekord täpsem, kui kameraalses ja isegi eelarwelises arwepidamises. Katsetena on selgitatud ka wäiksemate asutuste — alewite ja waldade — arwepidamise põhiraamatute wormid näidetega, seda iseäranis arusaadawalt ameerikawiisiliste kawandite juures, arwete lõpetamisel ja bilansi kokkuseadmisel, mida muidugi kasutada wõib wäiksemate omawalitsuse asutuste arwepidamise organiseerimisel lähemas tulewikus. Ka arwepidamise wiiside ja wõtete ihtlustamiseks on see raamat soowitaw kõigile meie omawalitsuse asutustele.

Mitmesugust.

Kerjajad ja kuritegewus.

Krim.-kommissar Ernst Engelbrecht, Berliinis.

Politsei ülesannete kohta on alaliselt kuulunud ka kerjamise vastu wõitlemine. Nii kaua kui ilmas on rikkaid ja waeseid inimesi, saab ka olema haigeid ja lootuseta olewusi, kes teiste halastusest ja armust omale ülespidamist on sunnitud nõutama, kuna neil omal kas teatud aja jooksul ehk kestwalt selleks wõimalust ei ole. Kui ka Saksamaal eeskujulikkude hoolekandeaastuste eriti aga wanadus- ja inwaliidide-kinnituse läbi selle eest on hoolitsetud, et haiged ja töowõimetud inimesed häda eest kaitstud saaksid, siis töiwad peale sõjaaegsed olud siiski üldise rahwa wiltsuse enesega kaasa, mille järeltuseks olid waesuse kaswamine ja selle tõttu ka awaliku kerjamise laialilagunemine. Ainult awalikust kerjamisest peab käesolewast jutt olema, sellest kerjamis-wiisist, mis kuritegewusega ikka vähem ehk rohkem lähemas ühenduses on. Juhuslik hoolekandeaastuste abitarwitamine samuti kui ehk üksikute selleks kibeda häda läbi sunnitud häbelik abipalumine ei tule nendes ridades muidugi mitte küsimuse alla. Awaliku kerjamise all mõistetakse majades ja tänawatel kerjamist. Ja ka siin tuleb terawalt wahteteha niisuguste wahel, kes häda sunnil tõesti abi tarwitawad ja niisuguste, kes terwed, kuid laiskuse pärast päew-päewa kõrwal tänawa nurkadel seisawad ehk majast majasse käies pettuse abil, kaastundlikkude inimeste pelmet süidant kurjasti tarwitawad. Sõda nõudis palju ohwreid ja tuhanded ja mitmed tuhanded neist ohwristest on sageli ainuüksi heldete ja kaastundlikkude kodanikkude hoolde jäätud, kuna waeseksjäänud riigil wõimalust pole nende abirahade kõrgust igapäewaga kaswawa elukallidusega tasakaalus hoida. Politsei saab nende kahetsemiswääriliste sõjaohwritega muidugi tarwilise kaastundmusega ümberkäima ja tarbekorral ka teise silma kinni pigistama. Waatamata selle peale tuleb politseil aga selle eest hoolt kanda, et nende läbi tänawliikumine takistatud ega publikum tülitatud ei saaks.

Publikum saab ka siin sageli petetud; nii mõnigi kerjaja, kes iialgi sõjawäljal ei ole wiibinud ja kellel sõjaga mingisugust tegemist pole olnud, simuleerib mingisugust sõjas saadud wigastust, ehk püüab kunstlikult wäljakutsutud närwiliste näotõmmete wõi alalise peawärisemise läbi mõõdaminejate kaastundlikku tähelepanu oma peale pöörda. Publikum laseb end ju nii kerge waewaga petta ja tal on ka sõjas kannatanud sõdurite wastu alati helde käsi. Publikum ei aima aga kui sageli tema heldust kurjasti tarwitatakse. Kerjajad on meistrid igasuguseid teatraalseid stseene toi-

me panema, et aga publikumi raha taskust wälja meelitada. Nii keerleb, näiteks, kusagil käidawama tänawa, nagu Friedrichi tän. nurgal mees nähtawasti krampides. Uudishimulised seisawad ümber ringi ja ikka rohkem kogub neid kokku. Äkitselt astub koosolijate seast wälja isand ja ulatab arwatawale sõjaohwri suurema rahasumma. „Waene mees“, ütleb ta sellejuures kokkukogunud rahwahulga poole pöörates, „ma olen arst,“ lisab ta selgituseks juure, „minu äranägemise järele, peab õnnetu hirmust walu kannatama. Minu härrad, Teie teete heateo, kui Teie waest teest aitate. Ma annan weel pisut ja kui keegi weel midagi ohwerdada soowib, wõib seda minu kübarasse panna.“ Ja peenike isand käib kübaraga ühe juurest teise juure ja korjab. Publikum annab rikkalikult ja heameelega ning raha saab kerjaja kätte antud. Isand lahkub, et poole tunni pärast kerjajaga mõne teise tänawa nurgal jälle kohata ja mängu uuesti alata. Publikum ei aima ju, et kõik ainult silmakirjaks tehtud ja nii hästi too peenike noorisand kui ka kerjaja petised on ja tembutamise läbi omale wäga kerge waewaga ning rikkalikult eluülespidamist teeniwad.

Palju oleks ka n. n. warjatud kerjamise üle öelda. Kõik need naised ja lapsed, üksikutel juhtumistel ka mehed, kes tulitikkudega, postkaartidega ja muu sarnase madala wäärtsulise kraamiga kauplewad, tarwitawad oma äri tihti ainult katteks kerjamisele ja püüawad kaebamiste abil ja oma kehaliku wigade peale toetades mõõdaminewat publikumi heldeks annetamiseks meelitada.

Ka tänaw-moosekandid, kes mingisuguse oma-meisterdatud mänguriista peal mängiwad ehk jällegi sageli hää kõlaga häält kuulda lasewad, kuuluwad nende hulka. Neid tänawmoosekante leidub harilikult kwartettidesse ehk kwintettidesse kogutult elawamate tänawate nurkadel. Nende kontsert ei ole mitte halb ja publikum tasub seda ka siis wastawalt õige rikkalikult.

Üldiselt wõib öelda, et tänawkerjamine häädsissetulekut wõimaldab, mis harilikult suurem on kui mõne käsitöölise ehk kaupmehe oma. Nii teenis üks sõjainwaliid-kerjaja Sawigniplatsi raudteejaama juures ühe tunniga kaugelt rohkem kui mõni wäikekaupmees päewa jooksul sisse wõtata ning üks wana kerjaja Charlottenburgi raudteejaama läheduses wõttis peale lõunat kella 5—6 nii palju sisse, et ta sellest summast wabalt terve nädala ära elada oleks wõinud.

Kõik need kerjamisharud ei paku kriminalistile olulist huwi, palju huwitawam on temale n. n. majakerjamine, mis suuremalt osalt kuritegewu-

sega tihedas ühenduses. Väljaarwatud üksikud erandid, on majakerjajad terwed noored mehed, kes igasuguseks tööks liiga laisad ja kellel majades kerjamine elukutseks. Kolme-neljakesi koos hulguvad nad paremates linnajagudes, lasewad hoowilauljate nimede all kurwameelsetes lauludes oma ebamusikaalseid helisid kõlada ehk jällegi kerjawad uksest ukseksse käies heldeid andeid. Peale esimest laulu pöörab üks nende seast kuulajate poole wäikese kõnega, milles ta oma ja oma sõprade häda ning wiltsust kirjeldab ja toetust palub. Sularaha, toiduained, jalanõud, riided wõetakse tänuga wastu, isegi wana pesu ei saa ära põlatud. Majaelanikud kuulawad neid heameelega ja annetawad ka rikkalikult. Nad ei aima hädaohtu, mis sarnases kerjamiswiisis peitub, lasewad ennast kerjajate kaebtusest kergesti kaasa kiskuda ja usuwad kerjajate sõnu, kes hirmsast hädast ja piinawast näljast kõnelewad. Kõik saab wastu wõetud, koguni heameelega ja tänuga, aga harwa nii kasutatud, nagu helled annetajad seda usuwad.

Majakerjajad on suuremalt jaolt organiseeritud ja peasjalikult linna maksuta öömaja alalised wõerad. Hommikul kella seitsme paiku lähewad nad „tööle“. Üks jääb maja ette ehk selle lähemasse ümbrusse seisma, teised lähewad hoowi peale ehk majasse „töötama“. „Wäikesed anded“ saawad wäljajäänud seltsimehele üle antud, kes neid selleks otstarbeks kaasawõetud kotti ehk kohwrisse peidab. Nii käidakse majast majasse. Majakerjajate juurest leitakse sellepärast ka nende kinniwõtmise juures harwa raha, toiduaineid ehk muid andeid. Ei jätku ühest kotist, wõetakse weel teine tarwitusele ehk tehakse suur kimp ja antakse lähemasse raudteejaama hoiule. Öhtul on siis jagamine. Ainult kõige paremad palad süüakse ise, muud toiduained saawad wanematele kerjajatele ehk waestele inimestele ära müüdüd. Riided saawad samuti kas öömajas ehk järgmisel päewal wargabörsel, s. o. Münzi tän., rahaks tehtud. Saadud raha eest ostetakse sigarette ja öhtul riskeeritakse kas öömajas ehk mujal wäike õnnemäng. Nii elab majakerjaja mureta päewast päewa. Prii peawarju, hommikueine ja leiwa eest muretseb öömaja. Muud tarbeained kogub ta kerjamisel, mis sunniks teda töötama? Ja nii mõnegi hea näpunäite sissemurdmiseks ehk rööwimiseks wõib ta oma seltsimeestele anda. Just majakerjaja saab ülewaate korterioludest, kuuleb kas mõni perekond ära reisinud, ehk jälle üksik naisterahwas seal on. Inimesed räägiwad seda ju ise, lasewad „waest meest“ kõöki ehk tuppa sisse astuda, et temale süüa pakkuda. Mõnikord jäetakse teda koguni „ilheks silmapilguks“ üksinda, et midagi tuua. Kas on siis ime, kui peale sarnast külas-käiku korteris midagi puudub ehk mõne päewa pärast korter tühjaks warastatakse.

Kriminaalstatistikast selgub, et majakerjajad suure osa kuritegijatest moodustawad. Ka rööwimiste ja rööwmõrtsukatööde toimepanijaid on nende ridades leida. Sellepärast ei wõi publikum küllalt tõsiselt nende eest hoiatud saada. Heldemeelsus ja halastus on kiiduwäärt omadused, aga ainult seal, kus häda tõesti olemas, aga mitte seal, kus laiskus ja liiderlikkus, kerjajaks teeb.

Sellepärast ettewaatust majakerjajatega! Kõigepealt ei tuleks kerjajat iial üksi kuhugi ruumi jätta ehk tema küsimuste peale wastata. Kas ja mida kerjajale anda, wõib igal üksikul juhtumisel otsustada. Üldiselt oleks soowitaw andeid teiseks heakstegewaks otstarbeks kasutada ja majakerjajate palwed tagasi lükata. Sellel läbi wäheneks majades kerjamine kui ka rööwimised ja sisse-murdmised ning kaswaks publikumi julgeolek.

Kirikuõpetaja aresti mõistetud.

Kirikuõpetaja Josef Roncik Olmütsist Tsheho-Slowaakias oli hiljuti kohtu ees. Teda süüdistati selles, et tema 1. juulil s. a. kantsliit kirikusolijatele palwetajatele jutluses ära keelanud edaspidi edumeelseid ajalehti: „Lidovi Noviny“, „Novy Den“, „Novy List“ ja „Cep“ lugeda. Usklik katoliiklane wõiwat ainult puht katoliigi usu waimus wäljantawaid lehti lugeda.

Tähendatud ajalehtede wäljaandjad andsid asja kohtuwõimude kätte ning kohus mõistis õpetaja tingimisi 14 päewaks aresti. A.

Dollari mõju Saksamaal.

Ühe suurema Berliini wõerastemaja uksehoidjat, endist põllupidajat Karl W-t, kes 60 aastat wana ja elu aeg ausalt ja kohusetruult teeninud, tabas hiljuti saatus.

Keegi wõerastemajas elutsew wäljamaalane andis W. kätte hoiule 100 dollari ja 250 Hollandi guldeni. See raha mõjus nii peadpööritawalt wana härra peale, et tema ühes rahaga kadus, olles wist arwamisel, et sellega poole maailma wõib ära wõita. A.

Liikumise ohwrid Berliinis.

Berliini politseiwalitsuse ametliku aruande järele on käesolewa aasta juuli, augusti ja septembri kuude jooksul liikumise ohwrid Suur-Berliinis (ilma eeslinnadeta) registreeritud 563, seal hulgas 449 raskemat juhtumist, mille tagajärjeks surm wõi suurem wigastus oli.

Muu seas on sõiduautode läbi surma saanud 5 inimest, raskesti wigastada 35; jalgrataste alla on jäänud 106 inimest, nendest 1 surma ja 15 elukardetawalt wigastada saanud, mototsiklettide alla on jäänud 54 isikut, kelledest 15 raskesti wigastatud, sõiduwoorimeeste alla 8 inimest kergemate wigastustega jne.

Ühenduses sellega on huwitaw konstateerida, et

ainuüksi autojuhtide peale on liig kiire sõidu eest 2943 protokollit tehtud sama aja jooksul.

A.

Berliini politsei tegewus.

Saksamaa majanduslise katastroofi tõttu on kuritegewus ennenägemata suureks läinud. Seda iseloomustab muu seas hiljuti Berliini politseiwalitsuses sündinud lugu, kus ühelt inglasele mehele läinud Saksa proualt, kes registreerimise asjus politseiwalitsuse passiosakonnas wiibis, rahakott ühes sularahaga ja väärtasjadega ligi 4000 dollari väärtuses ära warastati. Igatahes kuulmata sündmus oma politsei peale uhkes linnas.

Seda kuritegewuse wahetpidamata laienemist kinnitab ka sama politseiwalitsuse kuulutus wakanntsete wanemate kordnikkude kohtade üle, kusjuures siseministri loaga ka neid teenistusse wõtta lubatakse — mis samuti ennem ei lubatud, kus tarwidus wäiksem ja wäljawalik suurem — kes politseikoolis käinud ei ole. Nõutakse ainult weel Saksa kodakondsust, wallakooli haridust, karistamatust kohtu poolt, teatud wanadust (mitte alla 21 ja mitte üle 26) ja — mitte abielus mehi.

Kõige parema pildi aga kuritegewuse kaswamisest annab kahtlemata Berliini politsei septembrikuu tegewusaruanne.

Aruande järele on tähendatud politseil tegemist olnud ühe kuu jooksul 155 kuritegewusliigiga 33.636 juhtumisel, mis päewa kohta rohkem kui 1000 kuritegu wälja teeb! Teiste seas on ette tulnud: 9 tapmist, 222 haawamist, 83 ähwardamist, 1102 sõnadega haawamist, 32 wangide põgenemist, 270 pettust, 708 kerjamist, 1974 wargust ja murdwargust, 14 walerahategemist, 87 enesetapmist ning enesetapmise katset, 563 kombulswastast kuritegu, 12 mängupõrgu awalikukste gemist, 98 raharaiskamist, 13 dokumentide wõltsimist, 1638 lii kasuwõtmist jne. jne.

A.

Ka sissetulekuallikas.

Ostrau linnas Tsheho-Slowaakias leidis keegi Ferdinand Brus hästi tulutoowa sissetulekuallika üles. Nimelt oskas ta mingisuguse naaskli abil ennast nij osawalt kriimustada, et saadud haawakestel suur sarnadus koera hammustamisega oli.

Niiwiisi ettewalmistatud, läks ta järgimööda rikkamate naabrite — koerapidajate juure, kaebas koerte peale ja nõudis waluraha. Raha makseti temale iga kord korralikult wälja, sest keegi ei hakanud asja uurima, kartes politsei protokolle, kohustakäimist jne. Ning mees teenis ilusat raha.

Kuid kord juhtus äpardus. Brus süüdistas koera, kelle wagase iseloomu peale omanik kindel oli. Omanik andis wõimudele juhtumisest teada, asi

sai üles wõetud, Brusi süü kindlaks tehtud ja mees trellide taha toimetatud.

A.

Kahjusaaja — adwokaat — lubab warast tasuta kaitsta.

Jällegi praegusel imedemaal sündinud lugu... Tuntud õigusteadlasel James Broh'il warastati Berliini autobussil kõrgewäärtusline taskukell, mille hind kümne biljoni ümber.

James Broh, kellele taskukell ka kui mälestus armas, lubas kella tagasimuretsemise eest 50 kuldmarka ja andis ühtlasi — algupäralise — kohustuse, et tema, kui warast tabatakse, wiimast tasuta kohtus kaitsma saab!

A.

Linna ja maa politseiametnikkude palgamäärade ühtlustamine.

Maal elawal politseiametnikul läheb palju wähem kulu üürimaksmiseks, kui tema kolleegal linnas. Teiseks ei saa linna politseiametnik omale alati korterit teenistuskoha lähedale wõtta, nii et tal weel sõidukulud kodust teenistusse ja tagasi juure tulewad, missugused aga maa politseiametnikul ära jääwad. Selle wastu on linna politseiametnikul ja tema perekonnal tarwitada mitmesugused mõnusused ja hõlbustused linnas elades, näit. koolid jne. Need asjaolud ei tohiks aga lubada jagada politseiametnikke mitmesse järku palga suhtes, waid kõik peawad moodustama ühise frondi, ei tohi olla wahetegemist linna ja maa wahel.

Selle wahetegemise ärahoidmiseks on wõim Politsei Ühenduse (föderatsiooni) esitajate käes, kes Ühenduse üksikute liigete ees wäga palju wõiwad korda saata ning, loodetawasti, ka selles asjas õiglaselt talitawad. Praegu on seal käsil suur töö: palkade, teenistustingimiste jne. äramääramine. Selleks on tarwis kindlaid printsiipe ja walemisi, seal peab ka ühtlus olema. Linna politseiametnikul peab teada olema ka maa politseiametniku kohused, et nende tööd õieti hinnata. Kuid see on Desborough komitee liigete otsustada, kes selles küsimuses ka rahuloldawa otsuse andsid, missugune lühidalt kokkuwõttes järgmine on: Ei taha mitte üles lugeda politseiametniku teenistuse üksikasju, kuid nii palju olgu öeldud, et Londoni politseiametniku ülesanded sugugi raskemad ega keerulisemad pole, kui mõnel politseiametnikul teises suures linnas. Samuti pole ka maal kohustused kergemad linna politseiametniku ülesannetest.

Seda wõttis arwesse walitsus, määrates wastawalt ühesugused palgad kõikidele politseiametnikkudele, niihästi linnas, kui ka maal.

„The Police Chronicle“.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegelik toimetaja: K. Kogermann.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised isikutunnistused:

- Eher, Lilli Liisa t., w. a. Kirepi wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 99. (16171)
- Schults, Tõnis Jaagu p., w. a. Suure-Kõppu wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 777. (16287)
- Ara k, Leena Mihkli p., w. a. Heimtali wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 198. (16288)
- Saitsew, Osip Peetri p., w. a. Kasepää wallawal. (16289)
- Lõhmus, Alide Gustawi t., w. a. Puiatu wallawal. (16290)
- Laurisson, Jaak Johani p., w. a. Tarwastu wallawal. 2. 1. 20 a. nr. 345. (16291)
- Wardjas, Hans Hansu p., w. a. Wana-Wõidu wallawal. (16293)
- Aleksius, Linda Jaani t., w. a. Wastemõisa wallawal. (16294)
- Waris, Liisa Andrese t., w. a. Holstre wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 518. (16295)
- Kangilask, Minna Jaagu t., w. a. Wana-Wõidu wallawal. (16296)
- Rõuk, Hans Hansu p., w. a. Sürgawere wallawal. 31. 8. 20 a. nr. 777. (16297)
- Birkenfal, Helene Rosalie Jaani t., w. a. Rai-küla wallawal. (16302)
- Tuuksam, Johann Johani p., w. a. Tarwastu wallawal. 3. 1. 20 a. nr. 383. (16303)
- Pugal, Anna Jaagu t., w. a. Puiatu wallawal. (16304)
- Eller, Jaan Jaagu p., w. a. Tarwastu wallawal. 7. 10. 20 a. nr. 1451. (16305)
- Grünfeld, Sofie Konstanatiini t., w. a. Maasi wallawal. (16306)
- Koff, Karl Gustawi p., w. a. Kuigatsi wallawal. 27. 2. 20 a. nr. 677. (16361)
- Krewes, Ferdinand Otto p., w. a. Hummuli wallawal. 24. 11. 19 a. nr. 143. (16362)
- Illisson, Johanna Johani t., w. a. Löwe wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 124. (16363)
- Peterson, Jaan Anne p., w. a. Jõgeweste wallawal. 9. 2. 20 a. nr. 389. (16365)
- Tahker, Konstantin Jaani p., w. a. Mustjala wallawal. 27. 4. 20 a. nr. 930. (16513)
- Ting, Andrei Iwani p., w. a. Abroka wallawal. 26. 9. 21 a. nr. 506. (16515)
- Kolk, Aleksander Hansu p., w. a. Pihtla wallawal. 22. 6. 20 a. nr. 612. (16518)
- Haab, Liisa Mihkli t., w. a. Lümmada wallawal. 10. 4. 20 a. nr. 628. (16519)
- Kodu, Anna Jüri t., w. a. Kärkla wallawal. 17. 4. 20 a. nr. 171. (16521)
- Rõõm, Wladimir Melania p., w. a. Loona wallawal. 20. 1. 20 a. nr. 146. (16522)
- Tammel, Johann Tooma p., w. a. Kärkla wallawal. 1920 a. nr. 204. (16523)
- Sass, Hans Oswaldi p., w. a. Kuresaare pol. jsk. 5. 9. 21 a. nr. 2840. (16525)
- Lagle, Rosalie Jaani t., w. a. Tall. raudtee pol. jsk. (16635)
- Ott, Jaan Tõnise p., w. a. 1920 a. nr. 629. (16636)
- Jõgi, Andres Karli p., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. (16639)
- Nikolajew, Mihail Aleksei p., nr. 1544. (16641)
- Walge, Elsa Hansu t., w. a. Tall. I. pol. 1. jsk. 26. 4. 21 a. nr. 12700. (16642)
- Olle, August Peetri p., w. a. Haanja wallawal. 27. 12. 19 a. nr. 209. (16663)
- Behrn, Prits Matsi p. (17498)
- Olle, Juuli Danila t., w. a. Haanja wallawal. 15. 4. 20 a. nr. 1494. (16664)
- Wähni, Jaan Augusti p., w. a. Wastseliina wallawal. 20. 3. 20 a. nr. 605. (16665)
- Turb, Ida Märdi t., w. a. Wõru I. pol. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 1802. (16666)
- Kikkas, Alfred Jüri p., w. a. Sõmmerpalu wallawal. 16. 4. 20 a. nr. 848. (16667)
- Pilt, Andrei Johani p., w. a. Misso wallawal. 28. 12. 19. nr. 241. (16668)
- Kask, Karl Joosepi p., w. a. Wiitina wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 402. (16670)
- Arras, Emilie Kusta t., w. a. Kasaritsa wallawal. 13. 1. 20 a. nr. 853. (16671)
- Freymann, Helene Joosepi t., w. a. Wõru m. pol. 1. jsk. 3. 8. 22 a. nr. 17. (16672)
- Künnapu, Minna Liisa t., w. a. Wõru I. pol. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 2664. (16673)
- Joosu, Hendrik Mihkli p., w. a. Sõmmerpalu wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 95. (16674)
- Potsarw, Willem Jüri p., w. a. Porkuni wallawal. 25. 6. 20 a. nr. 1136. (17002)
- Kaunis, Marie Karli t., w. a. Wao wallawal. 30. 1. 20 a. nr. 395. (17003)
- Arbon, Sofie, w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 1919 a. (17451)
- Filatow, Aleksei Daaweti p., w. a. Narwa I. pol. 1. jsk. 1920 a. (17452)
- Liiw, Juuli Jakobi t., w. a. Tall. I. pol. 4. jsk. 27. 11. 19 a. nr. 1093. (17456)
- Maasikas, Marie Maie t., nr. 3025. (17457)
- Terentjew, Nikolai Elisei p., w. a. Naroowa-Jõesuu alewiwal. 10. 2. 22 a. nr. 107. (17496)
- Kanits, Johanna Jakobi t., w. a. Tõstamaa wallawal. (17499)
- Welberg, Leontine. (17500)
- Korpenkow, Jakob Prokofi p., w. a. Slobodka wallawal. 31. 1. 20 a. nr. 1035.
- Oone, Semjon Jakobi p., w. a. Slobodka wallawal. 1. 11. 20 a. nr. 3842.
- Järwekald, Andrei Timofei p., w. a. Slobodka wallawal. 5. 2. 20 a. nr. 1721.
- Strushje, Aleksei, w. a. Slobodka wallawal. 29. 2. 20 a. nr. 1000.
- Hade, Jakob Feodori p., w. a. Slobodka wallawal. 16. 12. 20 a. nr. 333.
- Liiwak, Semjon Makari p., w. a. Slobodka wallawal. 27. 1. 20 a. nr. 1122.
- Ader, Feodor, w. a. Satsserini wallawal. 14. 2. 28 a. nr. 50.
- Pihlapuu, Anton Iwani p., w. a. Petseri wallawal. nr. 158/20.
- Wahesaar, Mihail Gerasimi p., w. a. Panikowitshi wallawal. nr. 4866.
- Doktorew, Semjon Osipi p., w. a. Panikowitshi wallawal. nr. 791.
- Helme, Wassili Mihaili p., w. a. Panikowitshi wallawal. nr. 1939.
- Lobi, Marie, w. a. Köhri wallawal. 30. 12. 23 a. nr. 95.
- Gonestow, Iwan, w. a. Petseri wallawal. nr. 370.
- Hanson, Karl Willemi p., w. a. Walga m. pol. ülemalt 28. 12. 21 a. nr. 10438.
- Trei, Andres Willemi p., w. a. Walga m. pol. ülemalt 20. 1. 20 a. nr. 4204.
- Luukas, Aleksander Andrei p., w. a. Walga m. pol. ülemalt nr. 7102.
- Orlow, Darja Iwani t., w. a. Walga m. pol. ülemalt nr. 250/2890.

- Rimm, Hendrik Karli p., w. a. Kaagjärwe wallawal. 11. 9. 20 a. nr. 967.
- Irbe, Kadri Otto t., w. a. Tahewa wallawal. 24. 3. 20 a. nr. 512.
- Lõhmus, Mari Anni t., w. a. Sangaste wallawal. 16. 1. 20 a. nr. 1254.
- Park, Johanna Matilde (Talwik), w. a. Sangaste wallawal. 16. 1. 20 a. nr. 1279.
- Homitschewski, Willem, w. a. Narwa I. pol. nr. 23201.
- Iwanow, Rosalie, w. a. Narwa I. pol. nr. 30711.
- Stärn, Aleksander, w. a. Narwa I. pol. nr. 9602.
- Tsehowoi, Israel, w. a. Narwa I. pol. nr. 1741.
- Brehunowa, Nadeshda, w. a. Narwa I. pol. nr. 31422.
- Lepmets, Anton, w. a. Martna wallawal. 23. 7. 23 a. nr. 950.
- Nisu, Anna, w. a. Lähtru wallawal. 20. 2. 22 a. nr. 633.
- Wäeden, Lowiisa, w. a. Wormsi wallawal. 7. 2. 20 a. nr. 237.
- Toom, Minni Johannese t., w. a. Nõwa wallawal. 21. 1. 20 a. nr. 434.
- Tiikmar, Ida Tõnise t., w. a. Sinalepa wallawal. 31. 12. 19 a. nr. 579.
- Waar, Otto Johannese p., w. a. Kärđla wallawal. 1. 7. 22 a. nr. 793.
- Sakson, Otto Peetri p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 17. 4. 20 a. nr. 7338.
- Eckbaum, Arnold Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 15. 1. 20 a. nr. 7338.
- Arand, Johann Märdi p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 7. 10. 22 a. nr. 115/2987.
- Reissar, Soja Iwani t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 1. 8. 22 a. nr. 67/9682.
- Rosenberg, Elfriede Juhani t., w. a. Roela wallawal. 20. 1. 20 a. nr. 642.
- Jürgens, Jaak Hansu p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 2146.
- Köhler, Woledmar Franz p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 15. 1. 20 a. nr. 10753.
- Embak, Rosalie Peetri t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 8. 2. 22 a. nr. 11522.
- Leib, Amanda Augusti t., w. a. Haaslawa wallawal. 18. 3. 20 a. nr. 634.
- Kangro-Pool, Natalie Juliuse t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 11. 12. 19 a. nr. 4072.
- Treier, Marie Hendriku t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 1. 7. 21 a. nr. 10817.
- Mütt, Rudolf Ado p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 21. 8. 20 a. nr. 9208.
- Plaks, Sigrid Karli t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 6. 12. 19 a. nr. 3404.
- Reinbaum, Karl Peetri p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 26. 3. 20 a. nr. 8081.
- Frederking, Ludwig Bernhardi p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. detsembrikuus 1919 a. nr. 5646.
- Treude, Damasius Ludwigi p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 8. 9. 20 a. nr. 15207.
- Ammon, Elisabet Augusti t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 25. 11. 19 a. nr. 9754.
- Peterson, Minna Tõnise t., w. a. raudtee pol. 4. jsk. nr. 8045.
- Tamm, Leena Hansu t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 29. 9. 20 a. nr. 2459.
- Busch, Amalie Karli t., w. a. Laewa wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 202.
- Kliimann, Aliide Kusta t., w. a. Meeksi wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 760.
- Akmann, Anna Hansu t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 10. 12. 20 a. nr. 9993.
- Pill, Anna Gustawi t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 29. 11. 19 a. nr. 1480.
- Kasakow, Pawel, w. a. Narwa I. pol. nr. 5951.
- Kreuzberg, Alide Karli t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 13. 1. 20 a. nr. 7298.
- Eichenfeldt, Natalie Iwani t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 5. 12. 19 a. nr. 2908.
- Siimo, Emilie Juhani t., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 2119.
- Rants, Anna Jüri t., w. a. Tähtwere wallawal. 5. 12. 19 a. nr. 112.
- Ilijnski, Wladimir Nikolai p., w. a. Tartu I. pol. ülemait 5. 12. 22 a. nr. 3403.
- Rõbinkow, Agafon Wassili p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 20. 1. 20 a. nr. 8383.
- Hartmann, Karl Reinu p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 23. 1. 20 a. nr. 9282.
- Kerna, Alwiine Jaani t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 10. 1. 20 a. nr. 7199.
- Pruus, August Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 2346.
- Rood, Oskar Jaani p., w. a. Laewa wallawal. 3. 6. 21 a. nr. 670.
- Anderson, Herman Jaani p., w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 18. 9. 19 a. nr. 7987.
- Rehepõld, Aline Peetri t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 23. 12. 19 a. nr. 5556.
- Utt, Richard Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 11. 1. 20 a. nr. 9013.
- Kurnosowa, Tatjana Feodori t., w. a. Peipsi-äärse wallawal. 26. 2. 20 a. nr. 762.
- Klaos, Johannes Jakobi p., w. a. Raadi wallawal. 13. 8. 20 a. nr. 916.
- Tarto, Anna-Lowiisa Abrami t., w. a. Kuremaa wallawal. 11. 12. 19 a. nr. 298.
- Laas, Rudolf Aleksandri p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 2. 1. 20 a. nr. 9250.
- Rattasep, August Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 3051.
- Kubarew, Aleksander Joosepi p., w. a. Petseri I. pol. jsk. 9. 12. 19 a. nr. 127.
- Lättik, Stepan Prokofi p., w. a. Petseri wallawal. 9. 2. 20 a. nr. 120/9.
- Luisik, Iwan Iija p., w. a. Petseri wallawal. 15. 1. 20 a. nr. 46/5.
- Sadowski, Peeter Peetri p., w. a. Panikowitshi wallawal. nr. 5077.
- Birshewoi, Mihail, w. a. Petseri wallawal. 3. 5. 20 a. nr. 129/20.
- Krippason, Johann, w. a. Petseri wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 170.
- Krippason, Ewa, w. a. Petseri wallawal. 10. 2. 21 a. nr. 68/44.
- Krippason, Olga, w. a. Petseri wallawal. 10. 2. 21 a. nr. 67/44.
- Tuhk, Peeter Maksimi p., w. a. Petseri wallawal. 3. 3. 20 a. nr. 14/12.
- Gorsky, Peeter, w. a. Petseri wallawal. 14. 1. 20 a. nr. 34/12.
- Wohn, Wassili, w. a. Petseri wallawal. 14. 1. 21 a. nr. 123/36.
- Bugrowa, Darja, w. a. Petseri wallawal. 3. 3. 20 a. nr. 51/15.
- Talalajew, Mihail, w. a. Petseri I. pol. jsk. 21. 1. 20 a. nr. 551.
- Talalajew, Ewdokia, w. a. Petseri wallawal. 4. 8. 20 a. nr. 14/24.
- Senjuschkin, Maksim Aleksei p., w. a. Petseri wallawal. 20. 1. 20 a. nr. 29/10.
- Ossa, Semjon Pantelei p., w. a. Panikowitshi wallawal. nr. 835.
- Titow, Feodor Jakobi p., w. a. Panikowitshi wallawal. nr. 1702.
- Iwan, Paul Peetri p., w. a. Laanemetsa wallawal. 9. 4. 20 a. nr. 729.

- Kübarsepp, Johannes Märdi p., w. a. Sangaste wallawal. 9. 1. 20 a. nr. 995.
- Steinfeldt, Maks Jaani p., w. a. Keeni wallawal. 1920 a. nr. 281.
- Lüüs, Stepan Tooma p., w. a. Petseri wallawal. 14. 8. 20 a. nr. 160/22.
- Ots, August Friedrichi p., w. a. Panikowitsi wallawal. 23. 12. 20 a.
- Koplimägi, Iwan Aleksei p., w. a. Petseri wallawal. 14. 1. 20 a. nr. 21/5.
- Koplimägi, Matrjona Wassili t., w. a. Petseri wallawal. 19. 8. 20 a. nr. 2/25.
- Postow, Alide-Luise Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 23. 11. 20 a. nr. 12205.
- Jürgenson, Johannes Hendriku p., w. a. Jõgeva alewial. 26. 8. 22 a. nr. 75.
- Mats, Jaan Jüri p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 19. 1. 22 a. nr. 11091.
- Oina, Andres Jaani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 23. 12. 19 a. nr. 7168.
- Lepp, Gustaw Aleksandri p., nr. 365.
- Mossa, Karl Jaani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 2550.
- Saarts, Friedrich Kristiani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 19. 1. 21 a. nr. 2967.
- Kihlefeldt, Paul Karli p., w. a. Särewere wallawal. 1919 a. nr. 177.
- Tohw, Ella Jüri t., w. a. Wana-Wändra wallawal. 3. jsk. 3. 3. 20 a. nr. 9865.
- Gusew, Feodor Aleksei p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 30. 4. 20 a. nr. 10711.
- Herman'n, Ferdinand Augusti p. w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 14. 8. 22 a. nr. 14373.
- Paawer, Johannes Mihkli p.
- Moslowski, Haja Eliase t.
- Kangur, Anna Johani t.
- Piip, Klaara Johani t.
- Ukleika, Olga Andrese t.
- Netse, Johannes Jüri p., w. a. Abja wallawal. 1. 8. 22 a. nr. 76.
- Waks, August Peetri p., w. a. Tõstamaa wallawal. nr. 626.
- Martinson, Helene Mardi t., w. a. Kilingi wallawal. 11. 12. 19 a. nr. 73.
- Kuremaa, Willem Jaani p., w. a. Paaslepa wallawal. nr. 257.
- Jänes, Elmar Jaagu p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 24. 10. 19 a. nr. 757.
- Objärtel, Heinrich Guido p., w. a. Luunja wallawal. 1. 8. 22 a. nr. 845.
- Roosbaum, Marie Wassili t., w. a. Urwaste wallawal. 28. 12. 20 a. nr. 657.
- Kube, Eugenie Roberti t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 5. 8. 22 a. nr. 11882.
- Hain, Hildegard Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 8. 12. 19 a. nr. 3110.
- Wissenberg, Johann Peetri p., w. a. raudtee pol. 4. jsk. detsembrikuus 1919 a. nr. 147.
- Klein, Adele Juhani t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 19. 11. 19 a. nr. 1.
- Soosaar, Anna Karli t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 6. 5. 20 a. nr. 13839.
- Kasumets, Endel Karli p., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 13. 10. 22 a. nr. 12035.
- Heinrich, Aleksander Eduardi p., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 10. 7. 22 a. nr. 11847.
- Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:**
- Rajamart, Rudolf Johannese p., isikutunnist., w. a. Küti wallawal. 21. 9. 20 a. nr. 613, ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. soomusrongi nr. 3 ülema poolt 16. 9. 20 a. nr. 3544. (17004)
- Bolbukow, Aleksander Peetri p., ajut. isikut., w. a. Tartu l. pol. ülemalt 11. 3. 23 a. maksusega kuni 11. 3. 24 a., Tartu ülikooli matrikel nr. 3794 ja ülikooli kuulaja raamat nr. 3794. (17453)
- Ernesaks, Johannes Jaani p., isikutunnist., w. a. Penningi wallawal. 1921 a. nr. 1450, ja laskeriista luba nr. 536, w. a. Harju maak. pol. ülemalt 1923 a., maksusega kuni 25. 2. 24 a. (17454)
- Õunapuu, Aleksander Daweti p., isikutunnist., w. a. Joala wallawal. 26. 11. 19 a. nr. 40, ja sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Harju maak. rahwawäe ülema poolt. (17497)
- Piiriwer, Maksim Mihaili p., isikutunnistus, w. a. Slobodka wallawal. 1. 3. 20 a. nr. 2931, ja sõjaw. wab. tunnistus nr. 12.
- Winogradow, Nikolai Iwani p., sõjaw. wabast. tunnistus nr. 4082, w. a. Tall. wahipat.
- Kõiw, Feodor Wassili p., hobusepass.
- Warbla, Mihail, isikutunnistus nr. 25/48, w. a. Petseri wallawal., ja sõjawäest wab. tunnist. nr. 3961, w. a. 2. diw. intendandist.
- Stärn, Aleksander, hobusepass, w. a. Narwa l. pol. nr. 384.
- Lutto, Jaan, laskeriista kandmise ja hoidmise luba, w. a. Lääne maak. pol. ülemalt 4. 5. 22 a. nr. 676.
- Brandt, Karl, sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Lääne maak. rahwawäe komm. poolt 12. 8. 19 a. nr. 627.
- Reddel, Jaan Mihkli p., hobusepass, w. a. Raadi wallawal. 28. 4. 22 a. nr. 846.
- Postow, Emilie Jakobi t., tunnistus isikutunnistuse saamiseks, w. a. Tartu krim.-pol. ülemalt 5. 8. 20 a. nr. 4371.
- Anderson, Herman Jaani p., matrikel, legitiimatsioonikaart ja õperaamat, w. a. Tartu ülikooli walitsusest 15. 4. 20 a. nr. 716.
- Tsarew, Nikita Dmitri p., hobusepass.
- Bekker, Georg Wassili p., isikutunnistus, w. a. Petseri wallawal. 16. 1. 20 a. nr. 87/5, ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Petseri rahwawäe ülema poolt 25. 1. 22 a. nr. 352.
- Leegi, Iwan Aleksei p., isikutunnistus, w. a. Petseri wallawal. 24. 8. 20 a. nr. 97/25, ja 2 hobusepassi.
- Lillo, Karl Johani p., laskeriista luba, w. a. Petseri maak. pol. ülemalt 27. 11. 22 a. nr. 476²², maksew 7. 9. 23 a.
- Mikifor, Oskar Hendriku p., isikutunnist., w. a. Rakwere l. pol. jsk. nr. 1341, ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Wiru maak. rahwawäe ülemalt 20. 5. 20 a. nr. 7727.
- Tenneberg, Karl, sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Harju maak. rahwawäe ülemalt 10. 10. 20 a. nr. 24260.
- Koplimägi, Iwan Aleksei p., sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Petseri m. rahwawäe ülemalt 14. 6. 20 a. nr. 2466.
- Pillenberg, Jaan Jaagu p., isikutunnistus, w. a. Pati wallawal. 17. 12. 19 a. nr. 72, ja hobusepass, w. a. sealtsamast 13. 12. 20 a. nr. 54.
- Kirn, Jaan Hendriku p., hobusepass, w. a. Uue-Kariste wallawal. 23. 3. 22 a. nr. 263 — Karl Ais. sar'i nime peale. (13229)
- Borisow, Gawril Terenti p., isikut. nr. 108 ja sõjaw. wab. tunn. nr. 9577. (13831)
- Reinmann, August Joosepi p., isikutunn. nr. 370 ja hobusepass nr. 133. (13832)
- Rodionow, Dementi Prokofi p., hobusepass nr. 139. (13833)
- Kollo, Eduard, hobusepass nr. 7. (13835)

- Lepp, Ernst Liisa p., isikut. nr. 1270 ja sõjaw. wab. tunn. (13837)
- Jõgi, Johannes Joosepi p., reserwitunn. nr. 32375, w. a. Tartu m. rahwawäe ülemalt 30. 11. 20 a. (13838)
- Blumberg, Heinrich Johani p., reserwitunnist. nr. 6115. (13841)
- Tammeri, Eduard Jüri p., isikut., w. a. Kohila wallawal. nr. 1912, ja sõjawäest wab. tunnist., w. a. 2. piiriküti pataljoni ülemalt. (5997)
- Habakukk, August Karli p., isikutunn. nr. 882 ja hobusepass nr. 370. (13839)
- Altrop, Julius Karli p., hobusepass nr. 362. (13840)
- Stepanow, Ewdokim Efimi p., püssiluba. (7142)
- Tell, Arnold, hobusepass, w. a. Tölliste wallawal. 19. 2. 21 a. nr. 36. (13874)
- Kool, Rudolf Karli p., ifikutunn., w. a. Paaswere wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 161, ja sõjaw. wab. tunnist., w. a. Wiru maak. rahwawäe ülema poolt 5. 2. 19 a. nr. 541. (14928)
- Sotnik, Jaan Hansu p., isikut., w. a. Kaelaste wallawal. 4. 2. 21 a. nr. 4, ja hobusepass, w. a. Welise wallawal. 5. 1. 21 a. nr. 972. (14481)
- Neemann, Eduard Kustase p., isikut., w. a. Waikna wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 15, ja sõjawäest wab. tunnist., w. a. Lääne m. rahwawäe ja k.-l. ülemalt. (14479)
- Freese, Toomas, hobusepass, w. a. Kurna wallawal. 6. 12. 20 a. nr. 60. (14585)
- Jalg, Mart Hindreku p., hobusepass, w. a. Peeningi wallawal. 15. 12. 20 a. nr. 320. (14588)
- Lurich, August Mardi p., isikutunn., w. a. Rakwere l. pol. isk. 14. 4. 20 a. nr. 5093 ja reserwitunnist., w. a. 9. jalawäe polgu ülema poolt 30. 3. 20 a. nr. 236. (14891)
- Sikk, Konstantin Johani p., reserwitunnist., w. a. 6. jalawäe rügemendi ülema poolt 18. 8. 21 a. nr. 252. (14892)
- Rosenberg, Rudolf Mardi p., isikutunnist., w. a. Rkwere wallawal. 26. 10. 22 a. nr. 1332, ja laskeriista luba, w. a. Wiru m. pol. ülema poolt 14. 10. 22 a. nr. 3565. (14897)
- Lember, Aleksander Jüri p., sõjaw. wab. tunn. nr. 2258, w. a. Saaremaa rahwawäe ülema poolt. (15079)
- Saar, Kadri Tõnise t., hobusepass, w. a. Hella-maa wallawal. 28. 2. 21 a. nr. 498. (15080)
- Kald, Willem Kusta p., reserwitunnist., w. a. 1. diw. tagawara pataljoni ülema poolt. (15081)
- Ilwes, August Jaani p., isikutunn., sõjawäest wabast. tunnistus, kolm hobusepassi ja kaotatud Eesti Wabariigi wõidulaenu pilet seeria nr. 5338, pil. 2. (15525)
- Maydell, Nikolai Nikolai p., isikutunn., w. a. Kohila wallawal. 7. 12. 19 a. nr. 101, ja laskeriista kandmise luba, w. a. Harju maak. pol. ülemalt 1922 a. nr. 1311. (15445)
- Berggrünfeldt, Bernhard Hansu p., isikutunnist., w. a. Saulepi wallawal. 21. 7. 22 a. nr. 709, ja sõjawäest wab. tunn., w. a. Tall. l. sõjawäe haigemajast. (15377)
- Wahi, Johannes Jaani p., sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Tartu maak. rahwawäe ülema poolt 10. 11. 20 a. nr. 29489. (15591)
- Roden, Nikolai, välispass w. a. Sisemin. passi-osak. 15. 3. 23 a. nr. 816. (15601)
- Klémets, August Johani p., isikutunn. w. a. Peetri wallawal. 1920 a. nr. 1269, ja sõjaw. wab. tunn., w. a. Wiru maak. rahwaw. ülema poolt 1. 4. 22 a. nr. 306/4365.
- Erm, Eduard Juhani p., isikut., w. a. Kunda-Malla wallawal. 15. 4. 21 a. nr. 1497, ja sõjawäest wab. tunnist., w. a. Wiru maak. rahwawäe ülema poolt 20. 4. 21 a. nr. 870. (15735)
- Paas, Johann Hansu p., hobusepass, teadmata kust wälja antud, tundemärgid: mustjas kõrb ruun, peale 10 a. wana, umbes 2 arsh. kõrge, lakk paremale poole. (15737)
- Wiili, Johannes Hansu p., isikutunnist., w. a. Roela wallawal. 30. 8. 20 a. nr. 746, ja sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. 4. jalawäe polgu ülema poolt 21. 4. 20 a. nr. 6982. (15738)
- Tsagin, Iwan Wassili p., ajut. isikutunn., w. a. Wäike-Maarja pol. isk. 8. 8. 21 a. nr. 198, ühes elamisloaga. (15739)
- Weidenbaum, August, sõjaw. wabastam. tunnist. nr. 2020. (15910)

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei 3 jaoskonna ülem kuulutab sellega, et 17 detsembril 1923 a. kell 12 müüakse Elwas jaoskonna kantselei juures Jaan ja Emma Hätti päralt olew lammis, 500 marga, peale hinnatud, enampakkumise teel otsekohe maksetawa raha eest isikumaksude tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha. Elwas, 1 dets. 1923 a. Nr. 3075

Tartu maakonna politsei 3 jaoskonna ülem Sarap.

Kuulutus.

Harju maakonna politsei Raasiku jaoskonna ülem tsiwiil kp sead § 1030 põhjal kuulutab sellega, et 15 detsembril s. a. kell 11 Anija wallas, Anija mõisas müüakse enampakkumise teel Mary Wahi liikuw warandus: 6.500 katusekiwi, 11.400 põllutoru ja mitmesugused sõiduriistad — hinnatud kokku 92.210 m. peale, Wahi liikumata waranduse ja teiste maksude tasumiseks. Enampakkumine algab hinnatud hinnast. Müüdaw warandus, on enne oksjoni sealsamas näha. Anijal, 30 nov. 1923 nr. 03951. 03952.

Raasiku politsei jaoskonna ülem Tobias.

Akna klaase

soowitab

Joh. Lindemann,
Tallinn, Rataskaewu t. 8.

Wiru t. 20.

N. Zipukoff, Tallinnas.

Wiru t. 20.

Soowitab suures walikus mitmesugusel tasku-, laua- ja seinakellasid, kuld-, hõbe- ja ehteasju odawa hinnaga.

Laulutuse sõrmused.

**Igasugust riidekaupa soowitab jõulupühadeks
A. Luup'i kauplus, S. Karja t. nr. 9.**

«KODU»

tellimiste wastuwõtmine 1924. a. peale on awatud.

„Kodu“ on nelja aasta kestel oma ümber jõudnud koguda sedawõrd suure lugejate ja tellijate ringkonna, et tema ilmumine täiesti kindlustatud ja ta ühtlasi kõige loetavam piltidega ilustatud perekonnaleht Eestis on.

„Kodu“ ilmub korralikult kaks korda kuus hulga piltidega päewasündmustest, tegelastest, rahwaelust, uuematest leidustest jne. ning mitmekesise lugemise materjaaliga.

„Kodu“ tellijad saawad ajakirja talitusest kõiki eestikeelseid raamatuid 10—20% hinnaalandusega, missugune asjaolu iseäranis raamatukogudele peaks tähtis olema. Kui raamatukogu, näit., aastas „Kodu“ kaudu ostab 2500 marga eest uusi raamatuid, siis saab ta nende kõrwal „Kodu“ terve aasta läbi täiesti hinnata.

„Kodu“ romanid on igalpool tuntud ja lugupeetud. 1924. aasta 1. numbriga algawad kaks erakorraliselt põnewat romaani, ka tuuakse igas numbris senisest märksa rohkem lehekülgi, nii et romaan enam kuigi pikale ei weni ligikaudu kolme kuu jooksul lõpeb.

Hinnata kaasandena

saawad kõik „Kodu“ tellijad suure laua- ja seinakalendri, niisama ka kodumaa kunstnikkude tööde wärwilised reproduktsioonid.

Tellimise hind:

aastas (24 nrit.)	500.—
pooles	12 „ 250.—
weerand	6 „ 125.—
Üksik Nr.	Mrk. 30.—

Tellimisi wõtawad wastu kõik Wabariigi postiasutused linnas ja maal.

Posti kaudu tellimine on kõige kindlam ja hõlpsam ning ei lähe lugejale kallim maksma kui otsekohe tellides.

Üksikud nrid müügil raamatukpl., lehemüüjatel ja raudtee raamatukappides.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Lai tän. 38, tel. 18-66.

10. detsembrist
alates, ainult lühikest
aega, müüakse
odawalt

praegu kohale jõudnud
riidekaupu,

nagu meesterahwa ülikonna-
riiet, naisterahwa kostüümi,
palitu-, kleidi- ja pesuriiet;
sukki, sokke ja muud puku-
kaupa

suures wäljawalikus.

E. Eglon & Ko.

Pikk tän. 1.

Manufaktuur- ja
pudukauplus.

Awatud kella 1/29 hommikul.

20459.

Willast Inglise
palitu-, mantli- ja ülikonna-

riiet

soowitab

K-m. J. Schulkleper

Wäike Karja tän. nr. 3.

20458

Karl Behrsingi
kasukanahkade kauplus
Tallinn, Pikk tän. 29.
Asut. 1857 a.

Soowitab mitmesuguseid nahku suu-
res wäljawalikus, nagu:
lutter kofik, karakul, muti, opossum,
skunks ja teisi. Boad, muhwid ja
meester. mütsid.

Jällemüüjatele hinnaalandus.
Toore rebase, nugise ja orawa
nahkade eesti makstakse head hinda.

G. SCHEEL & Ko.

Tallinnas.

ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

R. Wolf'i lokomobiilid seiswad, weetawad ja isesõitjad 3—800 PS patent küllastud ja ülekuumendatud auruga kõiksugu tööstuse ja põllumajanduse otstarbeks.

R. Wolf'i rehepeksumasinaid 3—20 PS 4- ja 5-kordse tuulepuhastusega on meie maa nõuetele wastawalt ehitatud, sellepärast nõuawad neid praegusel ajal kõik põllumehed ja töösturid.

Weipert'i gööpliga rehepeksumasinaid on põllumeeste poolt väga otsitud.

Heiligenbeil'i sahad on ainsad, milledega meie suur- kui ka wälke-põllupidajad rahul on.

Massey-Harris originaal Ameerika ja „Hawa“ süsteem Deering wilja- ja heinaniidumasinaid on kerged ja wastupidawad.

DWF kuulilaagrid ja teraskuulid.

Alaline suur ladu: raud, teras, plekkides, katuse- ja seinapappides, katusetõrwa põllutöö ja teistes masinates, ehitusmaterjaalides, kõiksugu teras- ja rauakaupades, käsitööriistades, masinariihmades, määrdeõlides jne. Sahaterad, naelad ja wankri- assid walmistatakse omas wabrikus.

Kaupmeestele kõige kasulikum sisseostukoht.

A.-S. W. SCHNEIDER & Ko.,

Tallinnas, Wiruwärawa puistee nr. 19.

14201